
مرالتاريخ

محمد هاشمي
جدّ الحسيني

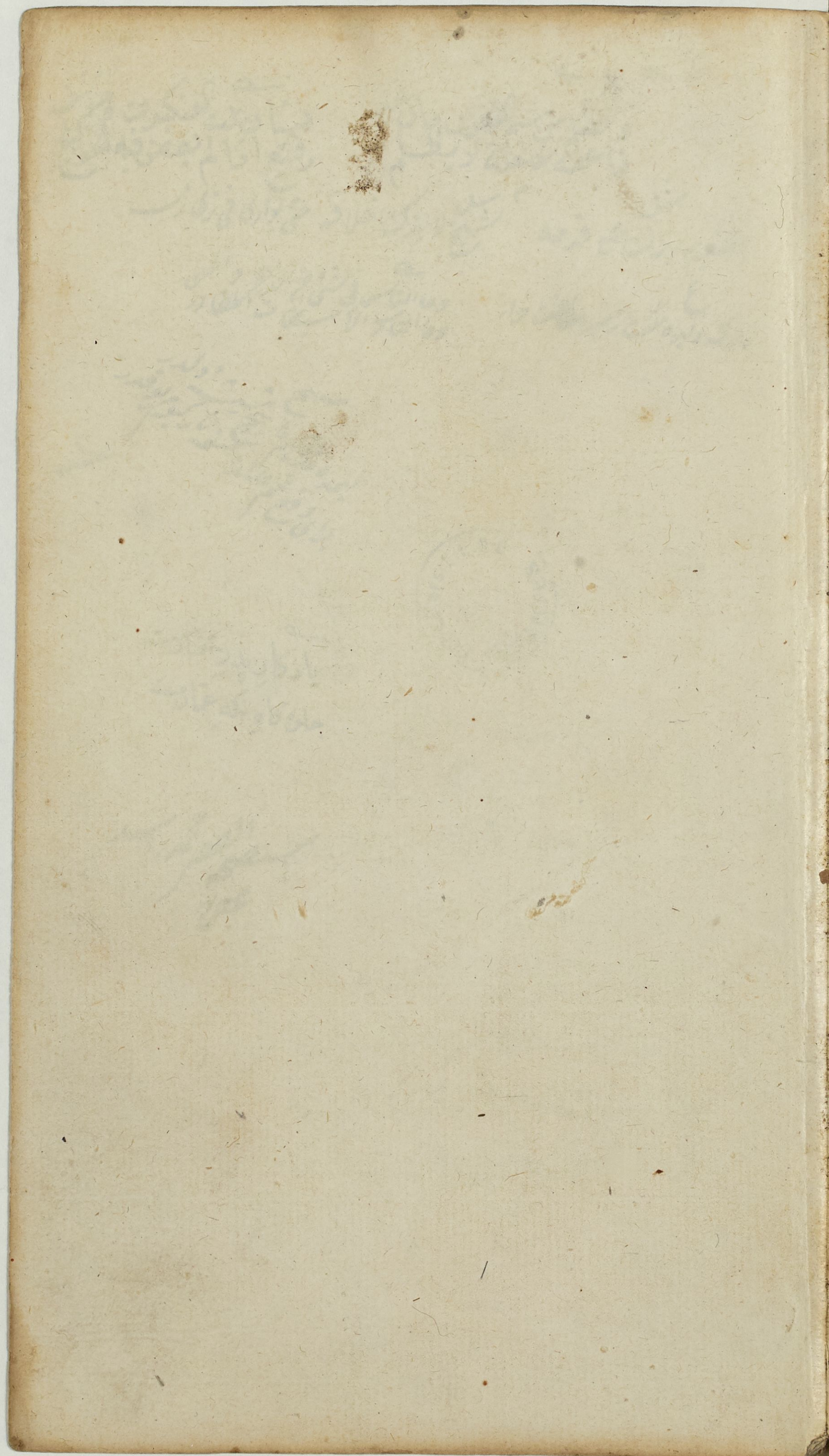
relation d'ambassade
d'ahmed ~~eff~~ resmi
effendi
en autriche

ه

والظلم من شيم النفوس فان تجد
ذا عفة فلعلة لا يظلم

ه

فبيان لبيت العنكبوت وحوشه
رفيع اذا لم يقض فيه الحوائج

مثل

القديم يبزل على قدمه

م

مبلد
الشيخ لا يترك اخلاقه حتى يوارى فى رمسه

ع

نه ترك دلبره ملكت نه صبره طاقت وار

ه

وما الناس في شيء من الدهر والمنى
وما الناس الا سيقات الحلقادر

صح شيخ ... ولد ... بوقدر
تاريخ ... تاريخ
لبجده ... عالمده
بار وقع غم ...

ه

يادكار پدر محتاجست
جلوه كاه نكه عماست

بسعى العفو محمد ...
... عصره

حمد موفور وثنای نامحصور خداوند
جهان آفرینه لایقدر كه پرتو رسالت
ونبوت ایله عالمی منور ونوادث سلاطینه
رأفت آیین معدلت گستر ایله سكان روی
زمینی الطاف حمایت وعاطفته مظهر ایلمشدر
بعد ذلك بیك یوز یتمش بر سنه‌سی صفر
المظفرینك اون آلتنجی كوننده واقع جلوس همایون
میمنت عنوان جناب سلطان مصطفی خان
ثالث تبشیری سفارتیله نمچه دولتی جانبنه
مأمور اولان الحاج احمد رسمی بنده‌لرینك
تقریریدر كه بعونه سبحانه سنهٔ مزبوره
ربیع الاولینك یكرمیسنده بارك الله
فی السبب والحسب اثر تعقیبنه اقتداءً استانبولدن

حركت

حركت وسكزكوننده ادرنه يه واريلوب حسب
الاقتضا انده اوچ كون اقامتدن صكره
ادرنه يه التى ساعت بعدى اولوب چنتكار
سلطان سليمان وزراسندن مصطفى پاشا
نام صاحب الخيره منسوب وحسنة ابديه
تاريخيله مورخ ومشيد ونهر مريج اوزره
ممهد اولان جسر مصطفى پاشادن مرور
وقصبه سنده بيتوتت اولنمشدر قصبه مزبوره ده
سلطان سليمان خلدلرندن خصكى سلطان
جامعى وعمارت واداوات موجود وقپو
اغاسى نظارتنده اولان اوقافندن معدود
اولوب عمارتنده روزبروز طبخى مشروط
ومعين اولان طعامدن اهل بلده وابناى
سبيل ايكيوز اللى سنه دن بروحصه مند
انعام جميل ايكن عهد قريبده بعض عوارض

واهیه حلولی ومتولیلر اهمالندن ناشی انقطاع
نعمت مرسومله اهالئ قصبه نك مغموم
ومحزون اولدقلری معلوم اولمشدر
مصطفی پاشادن بش کونده قلبه یه واندن
دخی التی کونده صوفیه یه واریلوب شهر کونده
برف وبارانه مصادفه دن ناشی نیشده
اوچ کون قرار ویکرمی سکزنجی کون موراوه
نهری مرور کاهنه ابتدا اولندی نهر
مذکورك جسری اولمیوب آچق تعبیر اولنور
یکجا ایله مروره احتیاج مقرر واکثر
اطرافی منجمد بولنوب یکجا استعمالی نامیسر
اولدیغنه بناء امکان مساعد اولنجه درت
کون دخی انده اقامت اقتضا واربعین یجنده
اربعین چقاره رق قرق کون تمامی اولدن
جمادی الاولی غرّه سنده بلغراد دار الجهاده وصول

وحصول

ودخول صودنلری روغا اولمشلر
بلغراددە اون اوج کون اقامت اثناسنده
زمین ضابطندن وارادین قومندالی
وساطتیله اوسك جنرالنه قدومن اخبار
واستقبالمزه بجدن مأمور ومعین اولدن
ترجمان ومهماندار زمینه واندن بلغراده
کلوب مأمور بتمردن محظوظیت اظهاری
ضمننده سلام وکلام ایلادکدنصکره مرور
ایچون زمین جانبندن عادت اوزره آماده
قلدقلری صال اجراسی ممکن اولمیه جق
وبوزاوزرندن مرور متعذر اولدجق
مرتبه ساوه نهری نیم بسته منجمد اولمغه
اقتضای وقت وحاله کوره پیاده قایق
وجود اين جك قدر بر جدول آچلوب
وجمادی الأولانك اون بشنجی کونی

عبورا ولنمق اوزره بغداد والیسی وزیر
مکرم ابرهیم پاشا حضورندن قول وقرار
اولندقدنصکره وجه محرر اوزره ایکی
طرفدن تکلف ایله بوز قیر ایله رق جدول
معهود صورت پذیر وساوه نهری میاننه
نشان نصب وزمان معیننده استقبالنه
مأمور اولان ترجمانله زمین قوماندانی
بر منقش ومزین قایق ایله نشانه کلوب
وبو چاکرلری دخی بغداده معتاد اولدیغی
اوزره آلای واحتشام ایله ساوه ساحلنه بعد
النزول بغداد دفترداری ایله معاً قایغه
سوار ونشان برینه یناشوب بغداد دفترداری
بو بنده لرینی آلمش نفر توابع ولواحق ایله
زمین قوماندانننه تسلیم ویدندن تمسک
اخذ ایله وظیفه سی اولان رسمی تتمیم ایلدی

ساوه

ساوه نك اوته كنارندن كندیمز وابا غمز اچون
هنطو لر عربه لره سوار وساوه ساحلنده
ایكی ساعت مسافه سی اولان زمن قصبه سنك
مهیا ایلدكلری قوناقده قرار اولندی
انده یدی كون اقامت واتمام لوازم مسافرت
اولندقدنصكره معیتمزه مأمور اولان
ایكی ترجمان وایكی مهماندار وبرطبیب
والتمش قدر نفرایله برچوقدار یانمزه
دوشوب تعیینات مستوفا واكرامات
منتها ایله قصبه دن قصبه یه كوندن اوچ
بشر ساعت كیده رك واوچ كونده برارامش
واستراحت ایده رك اون كونده اوسك
قلعه سنه وارلدی قلعهٔ مذكوره دراوم
نهرینك طوغریسنه منصب اولدیغی محلدن
ایكی ساعت یوقاروده دراو نهری كنارندن

وعربلر الای ایكی بیك ادم عسكرلی
اماده [illegible] عثمان

بیره کومولمش بر حصن حصیندر قارشوسنده
نهر مذکورك کنارنده شانص نامنده بر کوچك
حصار و بوسنه حدودینه تقریبا یکرمی
ساعت بعد ایله جانب شرقی و غربیسنده
مکلّف وار و شلری واردر نهر مذکوردن
ایچقلر ایله بچلوب اوته طرفی غایت بتاق
و صولاق محللر اولمغله بر ساعت طول
و دراز جسرلر کورلمشدر اوسکدن
اون بش کونده استونی بلغراده وارلدی
جانب غربیسنده واقع بر بیوك کول کنارنده
اعتباردن ساقط اطرافی خلزار بر اسکی
حصاردر استونی بلغراددن اون سکز کونده
یانوق نام قلعه یه وارلدی قلعۀ مذکوره
رابه و درابچه نام نهرلر میاننده و طوتقر بینده
واقع اطرافی متعدد اطرلر و تابیه لر ایله

استحکام

استحكام بولمش برمتین قلعه در بوندن
دخی التون بورق نام شهره التی کونده
واردی شهر مذکور بر نهرک اوزرنده
طپراقدن شرانپو ایله احاطه اولنمش بر بلده
اولوب درونده قرالیچه نك مکلف ذخیره
انبارلری ودکرمانلری کورلمشدر نهر
مذکور مجارستان ایله یح سنجاغندن
عبارت اولان اغوشنر یامیانینی فاصلدر
بوندن دخی درت کونده بچه ایکی ساعت
بعدی اولوب بچك محله سی منزله سی
اولان عشوه کت نام قصبه یه عزم رجب
شریفك وصول مبشر اولوب انده اوچ
کون اقامت ومعیتمزه مامور اولان
باش ترجمان وساطتیله چاسار طرفندن
خوش آمدن دائر سلام وکلام جریانی

ضمننده بچه دخولمز صورتلرینه نظام ویرلمشیدر
رجب شریفك اوچنجی کونی عشوه کتدن
الای وعنوانله بچه عزیمت وبچ قرنیه‌سنده
واقع کبری باشنده چاسار طرفندن سر
کاتبی نامنه بر ترجمانله بر بیراق سواری
عسکر قارشولیوب مرتب الایله بچ قلعه‌سی
ایچندن مرور وبچ قلعه‌سینك جانب شمالیسنده
واقع لوپلدوس جزیره‌سی واروشنده طوزیه
وبچ قلعه‌سنه مشرف اولوب اوده دن برو
ایلچیلر ایچون مهیا اولنه کلان قوناغه
نزول اولندی بچه دخولمز ایام نوبهار
ونوروزه مصادفه ... وغرانن بورقرالنك
اهتمام تامله قرالیچه‌نك خاص ملکی اولدی
چه ایالتنه توجهی زمانی وبچ طرفندن
دخی عسکر تسییری اوانی اولوب غرانن بورقرالنك

بو دفعه

بو دفعه بوجهه كلمك خوفنده
اولملرندن ناشی تدارك خارجيه دن
بشقه لات ومنات مثللو اصنامدن استمداد
واستنصار وهر كون اعتقادلرينه كوره
مظنه اجابت اولان كنيسالره اولاد
واعوانلريله ماشيا كيدوب غزانك بورك
مغلوبيتی حقنده تضرع ودعايه اشتغال
وابدار ونامه همايون تلقيسنه وقفه
اولمموغ اوزره اعتذار ايدرك تأخير
آخر شهر مزبوره دك
اختيار اولندی غره شعبانده چاسارك
باش وكيلی طرفندن كندويه مخصوص اولان
ايلچی بادكيرلی هنطويله دعوتچيسی واستقباله
مأمور بر بيراق عسكری وخواص اتباعنه
ايچون ايلچی دأب كرلی بساطلی اتلری كلوب
وقت معيننده اتليله هنطوه سوار وبارو كهل

خانه سینه رفتار اولدی بنک طاشنی
ویز دباری باشلرندن طرف طرف متعین آدملر
قوشولیه رق رجال ونسوانله طولمش
باش وکیل اولدیغی اوطه یه وارلوب
بزی کورنجه اوتور دیغی صندلیدن
قیام وبزم ایچون اعدا اولنمش صندلی
اوزره قعوده اشارتله احترام ایلدی
بعد القعود اچیلغه ود وستلغه دائر
حال وخاطر سؤالنه متعلق مصاحبه یه
شروع وطبله لر ایله متنوع میوه لر وشکرلمه لر
ایراد ندنصکره قهوه لر وشربتلر ایچلدکدن
عنایتلو صاحب دولت افندیمز حضرتلرینک
مکتوب عالیلری ابلاغ وجسارة
نامهٔ همایون ایصالی کونی تعیین
اولنمغله وار دیغمز هیئتله عودت

اولدیغا

اولندی اوج کوندنصکره صورت
مذکورده چاسار بچه نك باش وکیلی
طرفندن دخی دعوتجی ایله هنطورلر
وقرشوجیلر کلوب اکا دخی وجه محرر
اوزره مکتوب سعادت اسلوب ولی
النعمی ابلاغ واعطا ورسم مودت
اجرا اولندی ماه شعبانك اونبجی
کونی ینه وجه مذکور اوزره چاسار
طرفندن دعوتجی ایله کندی هنطوری
ومعهود آتلرو قارشوجیلر کلوب
الدیله چاسار سراینه واردقده
کذلك بنك طاشنك وزدبان باشی
قرشوجیلره ملاقاتندن صکره تشریفاتجی
نامنه بر آدملری اوکمزه دوشوب
چاسار دیوانخانه سی قپوسنده براوطه ده

توقیف واستیذان ایلدکدنصکره قپوجیلر
کتخداسی منزله سنك برآدملری دیوان
خانه قپوسن کشاد وبزی ایچرویه ایراد
نامهٔ همایون دیوان افندیسی یدنده
اوطه‌نك ایکی طرفی رجال ونسوان ایله
طولمش دیوانخانه‌یه کیریلوب دیوان
خانه نهایتنده طول وعرضی تخمینا بشر
ذراع وقدی بر قرمزی عجم قالیچه‌یله
دوشنمش برصفه اوزرنده صاری
دیبا ایله اورتولمش برصندلی یاننده
چاساریه قطیفه‌دن مصنوع الماس
لباس ایله اباق اوزره طوروب
صفه‌نك کنارینه واصل وحالا
شرفبخشای سریر سلطنت عثمانی اولان
شوکتلو مهابتلو پادشاه عالم پناه افندیمز

بلا تکلف بزی دکدری بعض خواص آشنا علم

حضرتلرینك

حضرتلرينك جلوس همايونلرى اخبارينى
متضمن سزدوستلرينه نامهٔ بشارت علامتلرى
ديدكجزده چاساراشارتيله نامهٔ همايونك
ياننه آماده اولان سريرا وزره
وضع اولنوب ترجمان خلاصهٔ تقريرمزى
چاساره افهام وچاسار جواب ويرمك
اوزره ياننده طوران باش وكيله
اشارت ايلدكده باش وكيل ترجمانه هم
جلوس همايون حضرت جهانداريدن
وكندولره نامهٔ بشارت بمونليله ايلچى
كوندرلمكله عنايت بيورلديغندن
محظوظ وممنون اولمديله جلوس ميمنت
مقرونلرين تبريك ايلدكلرى مفهومنى
ترجمانه تلقين وترجمان دخى بونلرى
تفهيم وتبيين ايلنوب بوصورتنه رجعت

قولبچه نك نصف سفلی مائی زمینلی بر فستان زربفت ایله
محفوف وصدرندن بوقادوسی بعض بورنجوه مقوله‌سی استار شفاف ایله
ملفوف اولوب کردنی بر سیاه شبکلی جوتوز ایله آراسته وفرقی المالی
خفیفجه تاپوش ایله پوشیده واللری درسکلرینه دك کوددری الدیون
ایله مستور وسره‌سی اوزره معقود ویدنزه دستکوشلره قبیلندن
اولدن یلبازه موجود اولوب جابندن وجناته حمرتماب ولباتی
منظر تراتع واضطراب کورلمشدر

واوج کوندنصکره هیئت مذکورده
ینه محل مذبورده چاساربچه‌یه دخی
ابلاغ نامهٔ همایونلرله اتمام رسم سفارت
اولندیغی وجه محرر اوزره باش
وکیللره وچاسار وچاربچه‌یه بولندیغمز
کونلرده کندی ایچیلریمز مطبوخاتیله
قوناغمزده بزه ضیافت ترتیب وهر
برندن رئیس الکتابلری خامنه اولونلر
ایله اعیان دولتلری کالوب کندولر
کندولره مخصوص طعاملر احضار وبزم
طعاملردن دخی تناول ایله استبشار
ایدرلردی بوندنصکره قوناغمزده
آرام وقرار وقوناغمزی محافظه ایچون
الیمش قدر نفراتیله درت کونده بر تبدیل
اولنمق طریقه‌سی اوزره بر قپودان تعیینه

واداده

واراده اولنان مسیره لره کیتمک ایچون
هر کون قوناغمزده موجود اولمق
اوزره برهنطو تخصیص اولنوب
خاطرخواهمزه رعایت صورتلری
ارائت اولندی بو منوال اوزره مدت
ای یحیی مکث واقامتمز اثناسنده
علی الاتصال غرانق بوره عسکر تیسیر ید
وبجه کلور ملاحظه سیله یح قلعه سی
درونه ذخائر ادخارندن و
واروشلرینه عسکر یرلشدرمک
دغدغه لرندن خالی اولمامغلری
مؤدّیٔ تشویش ضمیر وجاذبهٔ شوق
استانهٔ علیه دامنکیر اولمغین برمدّت دخی
اقامت جایز ایکن بعض اعذار وعوارض
درمیان ایدرک استیذان وانلر دخی

برمقدار تردد ونعللدن صكره رخصت
ورضالرئ اعلان ايليوب طونه ايله
كلنمك اوزره يدى عدد چام تعبير اولنور
سفينه استحضارينه شروع خلالنده
نامهٔ همايون جوابلرى النمغه مباشرت
ونامهٔ همايون ابلاغ اولنان صورتلرده
ينه الدبله ابتدا جساره واريلوب
مقام اولنه قائممقام ملاقاة واتمام
رسوم سفارت اولنمغله عودت رخصت
داعيسنك اولديغى تقريرا ولديغى
ينه باش وكيل وترجمان وساطتيله
سفارت وحركاتمزدن محظوظ اولدقلرينه
وان شاء الله آستانهٔ سعادته جهرسالوه
ايله مشرف اولديغمزده موالاة ومصالحه
كمال مرتبه رعايت اوزره اولدقلرينى

افاده

افاده ایلمه‌من رجاسنده ایدکلرنده
افهام ایدرك پاشنك حاضر اولدن
نامه لری پاش وکیل وساطیله طرفمزه
اعطا اولنذی بوصورتده اوچ کونزنده
صکره چاساریچه دن دخی جواب
نامه اخذ بنه متعارف ~~بصکره~~ پاش وکیللر طرفندن
بشقه بشقه دعوت واظهار اسم محظوظیت
اولنه رق برمقداری چاسار وچاساریچه
طرفلرندن وبرمقداری کندی یانلرنده
اولمق اوزره بردالتون زنجیر ایله
اوانی‌سیمه متعلق بعض هدایا عرضی
ضمننده مکتوبلرین اعطا وقصور وکسورده
استعفا ایلدیلر بومنوال اوزره هر
ایشلر تمام اولنجه اواخر شهر شوالده
معیتمزه مأمور مهماندار وترجمان

ونقرات وقپودانله احضار اولنان
سفینه لره سوار و اوتوز بش کونده بلغراده
کلنمك اوزره قول و قرار اولندی
بو صورتله شوالك یکرمی بشنجی سی جمعه
ایرته سی یجدن قالقلوب طونه کنارلرنده
خامبرق و بین و مجار قراللغی حفظنه
مخصوص اولان بوزون نام حصارلردن
بچلوب بش کونده قومران نام قلعه یه کلندی
قومران شیت نام بر بیوك جزیره نك
جانب شرقیسنده واقع اطرافی طونه
و داغ نام نهر ایله احاطه اولنمش قلعه سی
ایچی قات و خندقی عریض و عمیق و طونه
صویی ایله مملو ادوات و اعتاددن
خالی بر حصن مستحکم و عالیدر ایکی کوندن
صکره اوستر غون نام قلعه مشهوره

اوکهن

اوکندن مرور اولنمشدر استرغون
پشته اوزرنده بر مختصر قلعه اولوب
طونه کنارنده واقع اشاغی قلعه سی محصور
ومحدود وایکی طرفندن اوزبجه واروشی
موجود در بچدن حرکتمزك سکزنجی کونی
ذات بساتین واشجار قرا وقصبالردن
کذار اولنوب بودینه قرار اولندی
بودین قلعه سی طونه ساحلندن توقنك
منزلی بر صرت اوزرنده جنوبدن شماله
ممتد اولمش بر طولانی قلعه در چوقلق
متانت وتعمیرینه التفات اولنمیوب هیئت
قدیمیسنده قلمشدر جانب جنوبیسنده
قرالیجه نك مجارستان قراللغنه منتهی
اولان یوزه بوس نام اوغلی اچون بر
سرای بناسنه شروع اولنوب غرائب بور

سفرلری غائله سیله هنوز تمام اولمشدر
قلعهٔ مذکورهنك طونه ساحلنده بادم ساعت
چکر طولانی معمور ومکلّف واروشی
اولوب واروش مذکورده کوزلجه الیجه لر
کورلمشدر بودین قرشوسنده پشته نام
بر معمورجه قصبه وار در اصلنده برج
وباروسی اولوب شمدی برجلری
اعتباردن ساقطدر بودیندن ایکی اوچ
کوندن بر ارامش وقراد وطونه کنارلرنده
قصبات وقرادن کذار اولنه رق یکرمی
ایکی کونده وارادینه واردق قلعهٔ مزبوره
اصلنده یالچین قیادن بر یوکسك پشته
اوزرنده اولوب لحاله خندق طونه ساحلنه
متصل اشاغی قلعه نامنه برسور واطرافنه
متعدد طابیه وخندقلر ایله کمال مرتبه

استحکام

12

استحکام ویرلمش و قرشوسنده برشانض
بناسنه مباشرت اولنمش بر حصن معمود
ومعتاددر ~~بودیندن~~ بش کونن زمنه — وارادین
کلنوب بلغراد والیسی وزیر مکرّم
حسن پاشا حضرتلریله بعد المخابره اخر
ذی القعده ده بلغراده مرور صورتنه
نظام ویرلمشدر مرور دیمزا ایچون
بر طرفی یشل و بر طرفی سیاه بویه ایله
بویانمش بری برینه متصل ایکی شقلی
بر سال استحضار و ساوه نک حاقّ
وسطنده قیام و قرار ویرلدکدنصکره
بونلری معتبرزه مأمور و اولان
ترجمان و زمره قومندانی ایله بیله
بر قایغه سوار و بلغراد دفترداری
دخی بلغراددن بر مکلّف قورقه‌یه

راكب اولوب وقت معیننده ایلچی طرفندن
برابر سال مذکوره چقلوب سلام وکلام
مراسمی اجرا و شربت وقهوه اکراملری
ایفا اولندقدنصکره زمن قومنداتی
بوقوللرین بلغراد دفتردارینه تسلیم
وایلچیلغندن خشنودلغنه دائر اوصافی
تعداد ایندرك مقدما ویردیکی عسکری
استرداد ایلدی بعونه سبحانه بوصورتدن
بلغراده وصول وایکی کون مکثدن
صکره اصلندن سوار اولنمغه چاملر الله
غره ذی الحجه الشریفده روسجق طرفنه
عزیمت واول کون حصارجق اوکندن
کذار واول کیجه سمندره قلعه سی
کناره سنده بیتوتت اولنمشدر سمندره قلعه سی
اقل مسیقتی دونیوز بلقوق بنا ایکی سور
ویرجیه

وبروجنه وهن وخلل سریان ایتمش
واستانبول قلعه سی رسمنن اوتوز قدر
عالی قله لر ایله احاطه اولنمش وایکی
قات حصار وخندق ایله استحکام ویرلمش
طوقوز کاذن کوریلن قلاعک احسن
وامتنی اولموب اوزره اعتبار واعتنایه
شایان برکوزل قلعه اولوب قدیمدن قالمه
جامع وحمامی ایچنده موجود ایکن آلطه
سنه سی فتحنه مأمور اولانلار فیما بعد
کفاره مأوی اولموق ملاحظسیله جبود
و ابواب وقله لرینک طبقات وسقوفنه
دائر اولان اخشابی احراق ایتملرندن
ناشی قابل سکنا اولمقدن چقوب اطرافی
چامورلی یرلر اولمغین قیش کونلرنده
کیدیلمز درونه دخول وخروج متعذر

اولدیغنه بناء ضابطان واهالیسی
درون قلعه یه کیره میوب طشره سنی
مسکن اتخاذ ایتمشلردر بو یقیندن
بوندن غیری حصار اولمامغله محلّ
اقتضاده حصارجق وقولادر وحسن
پاشا پلنقه سی اهالیسی بو قلعه یه تحصّن
وتجمع ایتمکلک عادت اولوب ادنا
عنایت ایله جسور وابوابی تعمیر وقابل سکنی
اولمق نفعی مستلزم ایدیکی بعض قابل خطاب
اولان اهالیسی تقریرندن معلوم والمشدر
بوندن صکره احرام وکوکرجنلک نام
پلنقه لر یاننده واطه قلعه سی کردانندن
فتح الاسلامه مرور واندن ودین قلعه سی
پیشگاهندن عبور اولنوب راهوه ونیکبولی
وزشتووی شهرلری کوریله دك اوردوده

روسچغه وصول مبشر وعید وقربان
سنتلری اجراسی مقدر اولمشدر بوندن
صکره ماه ذی الحجه نك اون دردنجی
کونی روسچقدن منزل سوار وراز
واندن شمنی یه واندن قرین آباده اندن
یانبولی یه اندن دخی قرق کلیسه یه و
اندن برغوس وچورلی وسیلوری یه
اوغرایه رق اواخر ذی الحجة الشریفه ده
استانهٔ سعادت آشیانه وصول ودخول
میسر اولمشدر **تفصیل ممالك نمچه**
بو بنوا امکانی مرتبه اطلاع احوال
مسالك وحدود فوائد سفارتدن
معدود اولدوغندن بناء نمچه مملکتنك
بعض اوضاع واطواری بیاننه جسارت
اولنمشدر نمچه مملکتی هر بری حکومت

وسكز سنك مستقل طقوز قراللغه

واوج درت دو قرالغه منقسم اولوب

جمله سی مملك مورونلری اولوب وبر طرفدن

عزل ونصب قبول ايتمك وزره متفردلر

طقوز قرال اصحاب اختيار معناسنه

القطور اسميله موسوم اولمغين ايچلرندن

بری جمله نك مختار وسركرده سی معناسنه

ايمپراطور اولمق لازم كلدكده بو جمله نك

اتفاق وانتخابيله اوله كلمك قواعد

دولتلرندن اولوب بوصورتده ايمپراطور اللغه

اختيار ايلدكلری كمسنه يه جمله سی شرع

وقانونلرينه موافق اولان اموردده

اطاعت واسم جامع ايله ايمپريو تعبير

اولنان مملكتلرنده حادث اولان غوائل

دفعنده هر بری حالنه كوره عسكر ايله

امداد

امداد واعانت ایلمك اوزره متعهد و
منقاد لر ایکن محصولات مملکتلرندن
ایمپراطوره سنده ایکیشر طوغاندن
غیری برجبه ویرمك عادتلری کندی بینلرنده
مشهوردر ذکر اولنان القطورلرك
اوچی پاپاس وقصوری صاحب سیفدر
طقوز قرالغك اوچی رنو ایالتی داخلنده
ماغونجه وقولونیه وترهوین سنجقلری
اولوب پاپاسلغله موسوم اولان القطوردر
اول وثانی وثالث حکمنده دردنجیسی
چه ایالتی اولوب القطور رابع نامی ایله
حالا روما ایمپراطور بچه سی وانغوشتریا
دوقه سی ومجار قرالیچه سی اولان
ماریه ترزه تصرفنده در بشنجیسی باویره
ایالتی اولوب القطور خامس تصرفنده در

اولمغین

ایکی
یوز اللی تاریخی اثناسنده بلغادی دولت

علیه‌یه ویرن آلتنجی قارلوس وندا اولدقن

صکره مدیردن بر و ایمپراطورلر بونك

منسوب اولدیغی اغوشتریا خاندانندن

اولاکلمش ایکن وارث مذکوری قلمدیغندن

ناشی قزی ماریه ترزه‌یه اعتبار اولنمیوب

القطورلرك جمله‌سی ایمپراطورلغه هنکر

اولملری ضمننده ایجلرندن ذکر اولنان

باویره ایالتی قرالی بولنان قارلوس

بلغادی ویروب وندا اولان آلتنجی قارلوسك

قرنداشی قزینی اغوشته ازدواج ایتمش بولنمغله

ایمپراطورلغه القطورلقدن فضله

وراثت استحقاقی دعواسنی در میان

و فرانجه قرالی طرفندن استعانت وزوجه‌سی

وساطتیله چه وماجار قراللغنه نائل اولمغه

سوداسنه

سوداسنه تبعیت ایله امپراطورلق نامنی
تحصیل ایتمش ایدی ایکی اوچ سنه مروری
خلالنده مرد اولمغین ماریه ترزه هم
امپراطورلغه اختیار وحالا زوجی
اولوب بنجه مملکتندن خارج طوشقانه
قرالی اولان فرانچسقو دخی زوجه سنه
معین وضمیمه اولمق وجهی اوزره
لفظ مراد امپراطورلق ایله اشتهار
بولمشدر التنجیسی صاقسونیه ایالتی
اولوب حالا ده قراللغی ایله کفطور
سادس اولان اغوستوس حکمنده ایکن
ایکی سنه دن برو غائله بوراستیله سنه
پایمال اولمشدر یدنجیسی پروسیه قرالنه مخصوص سقصونیه یه مجاور
سیالتردرکه غائله بورتقدرقنده در
براندبورغ اصلنك بو ایالت داخلنده یانق حصاد معناسنه

برقلعه نك اسمی اولمغله ضابطلری
بو اسم ایله مشهور و تحریف و تخفیف
ایله غرانن بورد نلمسندر اسم علمیسی
فره دریقوس در مذکور غرانزه بور
اصلنده امپراطورلق سوداسیله ماریة
ترزه نك تزوّجنه طالب اولوب لوطرانی
اولمق تهمتیله معیوب اولمقدن ناشی
ماریا ترزه نك پدری قارلوس کندوینی
داماد لغه قبولدن ابا و ماریه یی
کندی تربیت کرده سی اولان فرانجسقو
تزویج ایتمکله غرانن بورد دروننده
عقد عداوت ابقا اتمش ایدی بناء
علی ذلك غرانن بورد طرفندن ماریه یه
اظهار خصومت و بعض ایالتی اختلاس
و غارت غایتنده حسب المداراة بیلرینه

ایکی

ایکی اوچ دفعه مصالحه ومسامحه
صورتلری جریان اتمش ایکی
غرانج بورتك طورمیوب هم مذهبی
اولان انکلتره قرالی جناحیله حال
اعبراطورلق هواسندن پرواز وایکی اوچ
سنه دن بروکلیتلو جنکاره اغاز
ایلدیکی مشهور درماده تززه حسب
الخلقه جنك وخصومت اربابندن
اولمدیغندن غیری بنات وبنیندن
حالا اون اوچ اولادی اولوب
لیل ونهار فرانجسقو ایله ترفه وتنعمه
دوکار واولادلرینی مالك اولدقلری
دیاردن بلامزاحمه حصه دار ایلمك
نخبهٔ افکارلری اولدیغندن بشقه
بروجه محرر جه ایتالیایی ایله لغوشتریا

سنجاغنه محصورا ولوب چه ایالتی
غزانن بورغائله سیله برقاج سنه‌دن
برو پریشان وعوائد اصلیه سنز خلل
وتدنّی سریان ایلدیکندن غیری
اصلنده مدّخر خزینه لری اولمیوب
سفرلر وقوعندن لابد همجوارلری اولان
قراللردن واغنیای دیار وکنائسدن
استدانه یه محتاج اولدقلری وحالا
دیون وافره یه ابتلا ایله اهل
وظائفلرینک برمقدارینی تنزیل وبر
مقدارینی الغا مثلّلو چاره جولغه
متصدّی ایدکلری کندی تقریرلرندن
مستفاد اولمشدر مجار قراللغی هرنقدر
صورت ظاهرده مادیهٔ ترزه نك
قوة لظهری وآب روی مملکتی کورنور

ایر

ایسه مجارستان اصلنده دولت علیه حدودینه
مجاور و مجارا هالیسی نمچه لودن
متنافرا و لمغله رافچی اوغلی وتوکلی
مثللو مجار اعیانی طرف دولت
علیه یه التجا ایله نمچه کره جنك وجدال
استمرارینه باعث اولدقلری عندلرنده
هویدا اولمغله بو غائله نی دفع ایچون
مادیه نك بدری سابق الذکر انکچی فرانچه
مجارستانی اون بش ییکز محشر کوی
آیروب مجار بکزاده لرینه زعامت
و اوجاقلق مثللو توزیع و تفویض
اتمکی محصوللرندن فرالیجه نك حضوری
اولمیوب سفرلرده توعندن عسکر و اقچه
ایله بعض مرتبه امداد و اعانت خصوصی
کندی مرؤتلرینه حواله اینکلدیکی وجبر

وفقره دائر معامله دن اجتناب
اوزره اولدقلری متواتردر بلی
قرابیجه نك دخی بعض محللرده خاص
مثللو عقار و قراسی اولمغله انك
محصولاتی کندو یه عائد و کندو انبارنده
ادخار ایلدیکی ذخائری وقتنده زیاده
بها ایله فروخت و تجارت مسلکنه
سالك در حتی بوکونه خاصلرینك وجه
ایالتنك محصولاتی ثمن غالی ایله
رایج اولموق ایچون مجارستاندن
بجه ذخیره کلمك ممنوعاتدن اولوب
مجارستان اهالیسی کندو محصوللرینی
کندی ولایتلرینه صاتمغه مجبور و
جا بجا محصوللری زیاده اولوب
دیارلرینه بها اتمدیکندن افلاق

ونبودان

وبغدانه سمت اولان محلّلردن طونه
ايله استانبوله كوتورمكه خواهشكر
اولدقلرى معلوم اولمشدر ايكندرك
سكزنجيسى بلاطنات سنجاغى اولوب
القطور ثامن تصرّفنده در طقوزنجيسى
هانوورى ايالتى ديمكله معروف
وحالا انكلتره قرالى جورجونك
ملك موروثى اولمغله قائمقامله
ضبط ايده كلمشدر ذكر اولنان القطور لقلردر
~~لقلردن~~ بشقه صاووى سنجاغى مفرز
دوقه لق اولوب حالا سردينيا قرالى
حكمنده در هسيه سنجاغى دخى مستقل
دوقه لق واسوابيا ايالتى بشقه بر
جمهور تصرفنده در بو تفصيلدن
نتيجه مملكتنك كثرت شركاسى آشكار

وامپراطور بچه نك حكمى جارى اولديغى
ايالتك هيئتى ودولت عليه ابدى
القراره حيز نسبتى كالشمس فى وسط
النهار بديداردر بو تقريردن
ايالتلرنك عدم وسعتى وايرادلرينك
قلتى مستبان ومفهوم ايكن اظهار عجز واضطرار
ايتميوب تدابير ملكيه لرى تمشيتندن مقتضى
اولان اموالى قندن تدارك ايدرلرسؤالنه
شويله جواب ويريلوركه بونلار دهر نقدر
اصحاب ترفه وتنعم كورينورلر ايسه
دولتلرينك احوالى غايتده مضبوط ومربوط
اولوب ايراد تحصيلنده حيله وخدعه
اجراسنه فكرلرينى اعمال ومصارف
واخراجات بابنده اسرافدن مجانبت
ايله امساك وتصرف دقايقنه رعايتده

اهمال

اهمال ایتمزلر مثلا دولت علیّه تجارندن
غیری بیجه متاع کتورن فرانجه وانکلتره
بازرکانلرندن یوزده اوتوز غروش
کمرک ویراوکوزدن درت بش التون
باج آلموق واکثرما کولادنك بیع وشراسنده
مداخله لری اولوب خمر ودخان مثلو
حوایج عامه دن اصل ثمنی قدر رسم
آلموق وغروب شمسدن صکره واروش
وقلعه قپولرندن ایچرو کیرمك
اراده سندن اولانلارك اغنیا وفقراسنده
ایچه دوشورمك وقومدیه دیرکلری
خیال خانه لرینه قرال وقرالیچه یه
واربنجه صغار وکبار دیه هر کیجه جمع
وحاضر اولموق مهمّات بلده لرندن
اولمغن هر کسك طبقه ومقدارینه کوره

جلب درهم ودینار ایلمك مثللو مكوس
ومكر وهاتلرینك غایتی اولمیوب دولت
علیه دن غیری دول نصارا انكلترینه
برجنبه ویرمزلر الحالة هذه غی اینبور
ایله مشاجره ومغالبه لری كیفیتی
شو یله فهم اولنور كه غی اینبور امپراطوریه
ایله توفیر ملكه دائر اولان امنیتنك
تحصیلدن غیری فكرده اولمیوب لیل ونهار
هزار حیله ایله عسكر تربیه سی واعمال
واداره سی حالتلرینه بذل تاب وتوان
وبالنفس ملاحم ومهلكه یه اقتحام ایله
میدانده صاحب اقدام وجولاندر بونلرده
جنك وخصومت وتوسیع مملكت
داعیه سی بر طرف اولوب مجرد بالضروره
دفع صائل ملاحظه سیله مدافعه قیدینه

اولنهرزور

اولرقدرنزن
غیری معین ومددکارلری اولدن
قرابجه وموسقود ولتلری خاطر
ایچون عسکرلرین مهلکه یه اغراتمیوب
اوزاقدن مرحبا ای آیی قرداش
مآلیله امرار ایام وبلکه قرابیجه نك
دولتی برکشته اولدیغی صورتده
کندولره مجاور ومناسب اولادن
محللردن حصه مند اولمق رجاسنی
اغتنام ایدرلر بوصورتده غرائب بوردن
غالب اولمق جانبی راجح ایکن ابن خلدون
مقدمه سنده مسطور اولدیغی اوزره
دولت مستجده نك دولت مستقره
اوزرینه غلبۀ کلیه سی طول زمان
وتکرر طوارق ملوانه موقوف اولمغله
فی الحقیقه غرائب بورك ایام استدراجی

ممتد اولور ایسه خصماسی استیصال
ایلمك قواعد حکمیهٔ مجربه دن خارج
دکلدر **وصف بج** بج قلعه سی بر فضای
مستویده طونه نهرینك بر شقی کنارنده
سوری تخمینا اون التی ذراع قطر دائره سی
مشی معتدل ایله یکرمی دقیقه خندقی
عریض وعمیق بر متوسط قلعه در دروني
دردر بشر قات کاکیر خانه لر و بیوك
کنیسالر ایله طوپطولودر خانه لری اکثریا
کرا ایله ایجار واستیجار اولنه کلوب
برخانه ایچنده بش التی آدم اولاد وعیالیله
اولورلر قلعه ایچنده شادروان
مثللو صولری وبعض مهمات ایچون
میدانلری واردر اکرچه قلعه بیوك
ویك متین دیه جك قدر دکلدر اما

اطرافنده باغلی باغچه لی مکلف خانه لری
وار در وار وشهرلرینک اطرافنی بیکباره
خندق کسلمش وطرف طرف دروازه
لر ایله طوتلمش در جانب غربیسنده قلعه دن
بر ساعت مسافه ایله آلومان طاغی
نامنده قدّی یارم ساعت جنوبدن شماله
ممتد اولمش بر جبل وار در طونه نهری
بو داغک جانب شمالیسنده ظهور
وبچ قلعه سینک جانب شمالیسنه طوغری
مروری حالتنده اصابع خمسه صورتنده
بش شقه منقسم اولوب بر شقی بچ قلعه سنه
مماس اوله رق جریان ایتمکده قلعه نک
شمال طرفنده اولان قپوسنه بیوک
کبری ایله کیریلور وشماله طوغری
کیدلدکده طونه نی درت یرده جسر ایله

بحكمه محتاج اولوب بو صورتن طونه نك
جدا اولمى ميانتنده بيوك اطه لر حادث
واكثريسى اورمانلر ايله طولودر
قلعه نك جانب جنوبيسنده وين نامنه
بر نهر مختصر واردر اوطرفده اولان
واروشلر ايله قلعه ميانتى فاصلدر
وبو نهر قلعه نك جانب شرقيسنده اولان
خندقلره اوغرايوب طونه يه منصب
اولور قلعه و واروشلرنك سكانى
كثرت اوزره اولوب بيع وشرالرى
دولتلرينه دائر تجارت حيله لرينه
منوط اولمغله هر شيلرى بها ليدر
قلعه نك جانب شرقيسنده قلعه دن
يارم ساعت بعد ايله حسن بلده معناسنه
استات قوت نامنه اطرافى طونه ايله

احاطه

۵۲

احاطه اولنمش طول وعرضی برر
ساعت برمسیره لری واردر اکثر
مواضعی خدایی نابت اشجار وبعض
محللرنده قصده مقارن فضاخ کبیر
واردر میری قورولرندن اولمغن
بهار ایامی قپولری اچیلوب اغنیاسی
جنوب جانبنه وسوقه سی شمال طرفنه
مأذون اولوب بینلرنده حاجز یوق
ایکن بربرلرینه اختلاط ومزاحمه
ایتمزلر بوندن غیری شمال وجنوب
طرفنده مکلف قرال سرایلری وباغچه لری
واردر کبار واغنیاسی موسملریله بو
باغچه لره تفرجه مأذونلردر
اهالیسنک اعیان واغنیاسی
قیشلوغندک اویودلرظهر وقتی

طعامه اوتوروب ایكندویه بقین
یمكدن فارغ اولدقلری كبی هنطولره
بنوب اوچر بشر ذكر اولنان مسیرلره
كیدرلر اخشامه دك طولاشوب
وقت غروبده درون قلعه ده واقع
اوپاره و قومدیه تعبیر اولنان خیال
خانه یه حاضر اولورلر ساعت اوچده
خیالخانه دن چقوب قوللری اوكنه
فانوسلر و هركسك النده یلموملری
فروزان اوله رق بربرلرینه مسافرت
و مصاحبته كیدرلر و كیجه طعامنه
اوتوروب صباحه دك بربرلرینك
خانه سنده و صوقاقلرده كزرلر منع
و مزاحم و نزاع و غوغایه دائر ایشلری
یوقدر متصل ییمش و اكلنشلری بو مقوله

لهو

٩٤

لهو و لعبه مقصود اولمغین عنانم بود
و سائر معادضلری منافعه سندن
عزيمته مستغنا ایدکلری واضحدر
فی صح

ارادۀ علیۀ ربانیه ایله زمان وعنوانی ممتد اولان دولتلرسنّ
الحطاط مثابه سنه اولان درجۀ معیّنه ده وقوف ایله
خطّۀ مخصوصه یه اکتفایه مجبور ومقسور ایکن جناب حق
ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعضٍ لفسدت الارض
مفهومنجه بر یوزینك نظامی ایله اوزرنده ساکن اولان
مخلوقاتك آرام وقیامنی مدافعه یه ربط ایتمکله طرف طرف
ادنا بهانه ایله بر دولتك بر دولته وبر طائفه نك بر
طائفه یه هجوم ومصادمه سنه مقتدر ایتمکین ملوکدن
دوراندیش اولمیان بعض اصحاب حدّت نورسین وکلادن
دولت اغراسیله ترك آسایش ایله حدینی تجاوزه رغبت
وکسب شان وعنوان ایچون توسیع دائرۀ دولته نابجا
همت ایتدیکچه رعایا وبرایانی منغّص ومهلکه یه القا
ومعمورۀ مملکتی نعمت رفاه ورخادن الغا مقدّمه سیله
مدت مدیده تدارك وادخار ایتدیکی خزینه وادواتی
افنا وعاقبة الامر اولکی حالی ایله اکتفا وبعض کرّه
تحت بر نزه اوزه بلاد وبقاعنی چوغنی الندن کتمکله ندامت
وغرامته مبتلا اولدیغی وتوقف دولته دائر وطبیعت دهر

غایه

عائد و راجع اولان تجربهٔ عقلیّه و نقلیّه مثله سنه
عارف اولمغله تواریخ کورنلر عندنده مقرّر و مسلّمدر
بو مدّعانک ایضاح و افهامی منهدم دول ماضیهٔ متقادمة
الزمان احوالندن استدلال صورتنده بعض مثالر نقل
ایلسک سامعینه کلال و ملال عارض اولمق غالب
احتمالدر بناءً علی ذلک اللی التمش سنه ایچنده هر
کسک کوردیکی بیلدیکی وقایع و حوادثله تنویر
مدّعا اولوب احسن اولمغین بیان مافی الضمیره شویله
شروع اولنور که یوز اوتوز ایکی تاریخلری اثناسنده
دولت صفویّه نامیله مشهور اولان عجم دولتنه
بعض عوارض و علل یوز کوسترمکله اقصای مملکت
ایران اولان قندهاردن میراویس نام منهم بر بادکار
ظهور ایدوب سلّ صولری کبی اطرافنه بعض قبائل
و عشائر مجتمع اولمغله رفته رفته دار الملک صفویّه
اولان اصفهانه واصل و عجم دولتنه برکشنه اتمکله
اطرافه کلّی طنطنه حاصل اتمشیدی چونکه زمانمزده
ایکی یوز سنه‌دن برو تازه دولتلر احداثی طبیعت
دهردن زائلدر چوق کمدن هیئت اجتماعیهٔ دولتیه
کلال و اختلال سریانی رونما اولمغین سهل المأخذ
صورتنده میدانده قالمش اراضی محلوله‌دن حصّه‌مند

اولمق ملاحظه سیله ایران ممالکنه غرب طرفندن
دولت علیه وشرق طرفندن طوائف نادریه وشمال
جانبندن شرذمهٔ روسیه هجوم ایدوب دولت
عثمانیه فی الاصل نیجه کره تحت تصرفلرینه داخل
اولمش تبریز وهمدان وکنجه اولکه لرینه وروان مع وتراکمهٔ
نادریه فارس واصفهان وحوزستان وخراسان
خطه لرینه وروسیه دولتی ایکی یوز سنه مقدم
مستقل سلطنت اولان کیلان زمینه مالک اولمشدر
بو ظهور ایتدکی مدافعه ومحاربه لری یکرمی سنه ممتد
ومستمر اولدقده نصکره حالت اولادینه رجوعه
اغاز ایدرلکی اولا میر اویسن جمهوری آز زمانده بالکلیه
مضمحل وثانیا دولت علیهٔ عثمانیه ضبطنده اولان بلاد
وبقاع وروسیه تصرفنده داخل اولمش زمین کیلان
ایران شاهی نامنه اولان نادر شاه طرفنه رجوع
وثالثا دولت نادریه روزکاردن کوردیکی مساعده
اعتماد ایله بش اون سنه قدر آرام وقرار وفتح
هندستان ایله افتخار ایدرلکی فارس وبغداد وکرکوکه
کلوب یکرمی بش بیل قدر مدتده ممالک روم کلی
اضطراب ویرمش ایکن آخر کار یوز التمش سنه سی
خلولنده دولت علیه ایله حدود قدیمه مرادیه اوزرینه
مسالمه ومهادنه ابتدا اوزره ایکن مدت شوکت

متسلطی

وسلطنتی یکرمی سنه‌یی متجاوز اولمیوب تمادی
اسفار ایله جانندن بزار اولمش امراسی بین‌ترین نوش
زهرابۀ فنا و دفعةً نابود و نابدید اولمغله حسرة
الملوك اولان ممالك ایران یکرمی بش سنه‌دن
برو آلان و تالان و اهالیسی حالا حیران و سرکردان
ایدکلری ظاهردر وجه محرّر اوزره ایران زمین
اختلالی تقریبی ایله یوز اللی تاریخی اثناسنده
دولت عثمانیه‌نك او طرفلره متفوقیتی سببی
روسیه و نمچه دولتلری دولت علیه اوزرینه
حرکت ایتمکله روسیه‌نك درت سنه‌ده بو نیجه
مشقّتله مستولی اولدیغی قلاع و بقاع بلا مقابله
متروك اولوب نمچه دولتنك بلغراد قلعه‌سنی
ردّ ایله سرمایه‌دن ضرر ایتدیکی معلوم اولدقدن
بشقه بو صورتده نمچه دولتنه عارض اولان
تعب و خسارت خزینه و عسکر جهتیله ضعف
حاللرینه باعث اولمغه ملاحظه‌سی برانزه برق
قرالی یرندن اوینادوب آوروپانك اکثرینه
استیلا نیتی ایله اون بش سنه متمادی اولاجق
جدال زحمتلری فرانچه و روسیه دولتلرینه
نه صورتده ساری و جاری اولدیغی محتاج بیان اولمیوب
آخر الامر برانزه برق قرالی کندی ذاتنه مخصوص
اقبال و اهتمامنك ثمره‌سی اولان سلسله خطه

مدنيلى اولمق صورتنده تكثير عسكره محتاج اولوب
الى الآن نه دغدغه لره كرفتار اولدقلرى اصحاب
اعتباره مخفى دكلدر لهه مملكتنى اوجيوز سنه دن
برو تاتار وسائر اصحاب بيكاره مجاور اولمغله
تاتاردن انواع خسارت ومهجورلقدن طرف طرف
كلّى هجوملر كوروب ازجمله قمانچه ايالتى يكرمى بش
سنه اهل اسلام يدنده طورد قدنصكره ادنا بهانه ايله
اصلنه رجوع ايتديكى معلوم اولدقلرنده عزى ما تقدم
قرال تبدلى بهانه سيله لهه مجاور اولان دولتلر
صورت ظاهرده قرال تعيينى وكليم التندن لهه دن
حصه مند اولمق تصميمله نيجه كره جنك ومدافعه
قيام وآخركار هركس مقام اولنده آرام وقرار ه نظام
ويردكلرى مسطور ومشهوددر بونلك سرّى بودركه
جناب حق إِنَّ الأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَن يَشَاءُ مفهوم منيفى
ربع مسكونى ملل مختلفه يه تقسيم وجبالى وانهار
وبحار مثللو حدود ايله بريربرندن تفريق وتمييز ايدوب
عصبيت ومهجورلق عداوتى مستلزم ايكن رحماً للعباد
وتعميراً للبلاد زمان زمان موادعه ومصالحه ايله
سورت غضبيه لرين تسكين وهر برينى آخرك تجاوز
وتعديسندن تأمين ايدر قصه دن حصه و
مقدمه دن نتيجه بودركه الحالة هذه درت

بيك سكسن اوچده بوزاون تارنجنه كلنجه

واقطار

منه دن بر روسیه دولتنك دولت علیهٔ
عثمانیّه حدودینه تجاوز وتعدّیلری میزان
عقل وتجربه‌یه مغایر اولمغله بوکا عند الحکماء
غلطِ طبیعت دینلور مثلا قران نحسین سرطانك
احکامندن اولوب روسیه مالکه سنك بخت
وکوکبی اعانتی ایله ظهوره کلمش بر بارقه ویا ریاح
شدیده ایله مختلط بر صاعقه حکمنده اولمغله
قران مذکورك مدّت انقضاسی ویا صاحب کوکبك
زوال وانتفاسیله زائل ومنقضی اوله‌جغی تجربه ایله
معلومدر بو واقعه وقایع سائره وحوادث دائره‌یه
قیاس اولنماز بو کرّه روسیه دولتی عاقل وکارکذار
مشیر ومدبّره مظهر اولمغله مؤسّس وممهّد
اطرافلی همّت ایدیلر شویله‌کم بحرِ بالطقدن سبته
بوغازینه واندن آق دکزه سفائن طولاشدیروب
صیفاً وشتاءً مدافعه‌یه قیام وکورجستان
طرفلرینی افساد ایله کلّی اهتمام ایلدیلر ایرادینه
شویله جواب ویریلور که طقوز یوز قرق بش
تاریخلری اثناسنده پورتقال کمیلری سواحلِ
هنده مستولی اولمغله کجرات پادشاهی علاقهٔ
دینیّه مقتضاسیله سلطان سلیمان مرحومدن

محمود خان

استمداد ایندکده سلطان سلیمانک دولت
کالده وکوکبی اوج اعلاده اولمغله گجرات حاکمنک
رجاسنه اجابت صورتنده سویس وبصره دن دکزنده
دونمالر ترتیب ومتعاقباً سرعسکرلر تسریب
ایدرلردی ازجمله اهالئ استنبولدن بوصولی فننده
ماهر وجغرافیا عرفانده مثلی نادر اولان سیدی علی
نام کمسنه یی دونما سرعسکری ایدوب جانب هنده
ارسال واوا ثناده اسپانیول ایله محاربه سی اولان آودکوزده
فرانچه پادشاهی امدادینه خیرالدین پاشا وطوغود حاجی
بکی ایصال ایلدکدن صکره کندوسی بالذات عجم شاهی
برادری اولوب شروان حاکمی اولمغله مطیع اولان
سلیمان زمانه میرزا القاص مفهومنجه آستانه
سلیمانی یه التجا ایدن القاص میرزایی اصفهان
تختنه اجلاس نیتی ایله ایران زمینه تدارکی عظیمه
حرکته همت وبو بهانه لر ایله یمن اقلیمی دخی سنین
عدیده ظرفنده مضافات ممالک عثمانیه دن اولمغه
صورت ویرلمشیکن بو دیرلو طبیعت دهردن
خارج اولمغله زحمتلر معادل نتیجه ویرمیوب
سیدی علی دیدکلری دردمند طقوز یوز آلتمش

ایکی

یوز الیمش ایکی خلالنه سفائن یوردتقال اوزره هر
صورت غلبه کوردکدن صکره دونمالی اضاعت
وانفاضمننده هند وقندهار وخراسان وایران
ممالکنی کشت وگذار وورت سنه مروروننده
آستانه سعادته کلوب بشرکذشتنه دائر کتاب عرض اتمکه
باشنه سیدی علی حالاری کلمری مثلی کندودن یادکار
اولمشدر اقلیم یمن فتحی سلطان سلیمان مرحومک
قوه طالعندن نشأت اتمش کیفیت اولمغن کندیدن
صکره آز زمانده مهجور بونلمان خارجی ومتغلبه لر
هجومیله اصلنه رجوع ایدوب بو قدر مشقتلر هبا
اولدیغی مشهوردر جنکیز فتنه انکیز آلتی یوزیکرمی
تاریخلرنده ایران وتورانه مستولی اولوب درت نفر
اولادندن جوجی نام اوغلی دشت قبچاق ودمورقپودن
له وسقصونیه ونمچه ومجار مملکتلرینه آقینلر
صالمشیکن اوتوز سنه مرورنده اطرافی بوزیلوب
دوشیریلوب التی یوز اللی تاریخلرنده جوجینک
اوغلی باتو وایکنجی اوغلی بوکه قریم جزیره سنی
بناه اتخاذ وباغچه سرایی معمور اتمکله دشت قبچاق

طرفلرینه قناعت ایتدکلری مسطوردر جنکیزین ایکنجی اوغلی
تولی خراسان طرفلرینه مالك وکندیدن صکره
اوغلی هلاکو قهستانده ملاحدهٔ صباحیه‌یی
استیصال ایدوب اصفهان و بغداده مستولی اولمغله
هلاکودن صکره اولاد واحفادی آبقا وارغون
وغازان خان ومحمد خدابنده جانشین اولوب ممالك
سند وسیستاندن بر و ایران وعراقینه مالك
وشام وحلب ودیاربکر وسیواس وقونیه اطرافنده
نیچه ملوکات خانمانلرك سوندوروب سلطنتلری
عیوقه پیوسته ویدیوز تاریخی اثناسنده غازان خان
دبدبه سیله شهرت وسلطنتلری کماله رسیده اولمشکن
بهادر لقبی ایله ملقب ومشهور اولان ابو سعید بن
خدابنده وفاتی ودر عقب آرپا خان انحطاطی تقریبی
ایله یدیوز اوتوز آلتی تاریخنده خاندان جنکیزیه
کلی تزلزل وپریشانی عارض اولوب ممالك مذکوره
ایادی اجانبه انتقال ایلدکدن صکره بروجه محرر
اوتوز قرق سنه ایچنده دولتلری انقراض مرتبه لرینه
بالغ اولدیغی تواریخ کورنلر عندنده منکشفدر
بو محلده جنکیزیه معترضه سنی ایراد وادخالدن

غرض بودر که ایران زمینه متولی اولان هلاکو فرقه‌سی
بغداد و اصفهانی دار حکومت اتخاذ ایلدکدن صکره
ماورای بغداد محافظه‌سنه قناعت ایتمیوب ملک مصره
و رومه طمعکارلق بلاسیله مکرراً شام و حلب
طرفلرینه آغر سفرلر اختیار و بلا موجب عباد اللهك
قانلری دوکیلوب خانمانلری خراب اولمسنه انهماك
ایلملری تقریبی ایله تحت تصرفلرینه داخل اولمش مملکتلرین
آرده اچیلوب کندولری رومله مشغول ایکن خراسان
و لورستان و فارس و بخاراده خارجی فتنه‌لری
و اطاعت کرده‌لر عصیانی غلغله‌سیله اولاد جنکیزینك
بری بری اوزرینه خروج و تغلّب دغدغه‌لری
کثرت و حشمتلرینه کوره مدت قلیله‌ده دولتلرینك
اضمحلال و انقراضنه باعث اولمشدر محصل کلام بودر که
روسیه‌لونك بو اثناده‌له مملکتنه هوسکارلق
دغدغه‌سی کندولره کافی ایکن دولت علیه حدودینه
تجاوزه قناعت ایتمیوب آق دکزه دونما طوراندرمق
و کورجستان طرفلرینی بولاندرمق کندولره منفعتلی دکل

بلکه کلّی مضرّ اولور دوه یه تحمّلندن زیاده شئ
یوکلنمکله آرقه سی یاغر اولوب صکره هیچ ایشه یرامدیغی
کبی مصارف کلّیه یه محتاج اولمغله در دست اولان
مملکتک محصولات ورعایاسنه تدنّی حاصل ومقصود
بالذات اولان مملکت پرورلک مصلحتی فوت اولورقن
صکره ضعف دولت سببی ایله رجال وسرکرده لری
میاننده مصادره ومضایقه دن نشئات ایدر اختلاف
ومنازعه صدوری واطرافنده کمین فرصتده مکیده اولان
بعض قومشولرین میدان مخاصمه ده ظهوری امر
ضروری حکمنده اولوب آق دکزده دونما ابقاسی
طبیعت دولت روسیّه دن خارج اولمغین علی الاستمرار
تدارک وتجهیزنده قصور وعمله سی همتلرینه فتور
عارض اولدرق لابدّ رجوع قهقری یه مضطر ویا بر آفته
مصادفه ایله اضمحلال ایله منظهر اوله جغی بی اشتباهدر
آق دکز فی الحقیقه ممالک روسیّه دن غایت بعید
اولمغله بونلرک عدم بقاسی مسلّمدر امّا قره طرفنده
روسیّه اراضیسی اولدقجه لره طپراغنه مجاور اوله
ندر
دخی دولت علیّه حدودینه متّصل اولمغله بوکاسوز
دیو

دیو سؤال وارد اولورسه شویله جواب
ویریلورکه قالیجه واورته سنی صره مثلی مشهوددر
صره یه قالیجه یی طی ایدرک وصلت میسردر طفرهٔ
نظام ایله نظام پذیر اولماز تدریجیله مملکتی
اقتسامنه نظام ویریلوب اسکی شهرده یکی عادت
دغدغه لری برطرف وقهر واستمالتله اسباب ضبط
وربطی تمهید وتأدیه اولنمدقجه بروجه بالاده
مستقر اولمق محالات عقلیه دندر شویله که یکی
ملک یکی عسکره موقوف ویکی عسکر کلی مصارف
وذخیره یه محتاجدر پایمال اجانب اولان مملکتک
رعایا وحراثتنه تدنی کلمک ممکن دکلدر جنک
وجدال قحطی مستلزم وقحط وغلا وطاعون وایچ
آغریسی مثللو امراض وبائیه یی مستبعددر عسکر
جدید ایسه بو ایکی آفتک برینه ویا ایکیسنه مبتلا
اولمغله تلف اولوب حفظ وحراست مصلحتی معطل
اولمسی مقرردر بو مقدمات حکمیه وآفاقیه
ثابت اولدقدن صکره نتیجهٔ کاه پردهٔ مواهب
سبحانیه دن شو وجهله بدیدار اولورکه فرضا

دولت علیّه جنك و پیكاره مبادرت ایتمیوب
یالكز حفظ حدود ممالك خطر سیله كوكلو ورده
ثابت و پایدار اولسه لر روسیّه لی
البتّه صلح وموادعه یه راغب تیمی [illegible]
وبرّاً وبحراً كندی مملكتنه
رجوعه طالب واو هابور
ان شاالله العزیز
المتعال

یادگارِ دیدِ مختار است
جلوه‌گاهِ نکهِ عمّار است

حمد موفور وسپاس نا محصور مالكِ ملكوتِ
اسمان وزمين ولان خداوند جهان آفرينه
سزادركه ارسال رُسُل ورسائل ضمننده هر
تبيينِ ملل واديان وكلّ يومٍ هو في شان
مدلولنجه قرنًا بعد قرنٍ استخلاف سلاطين
وشاهان ايله كارخانهٔ عالمى معمور وآبادان
وصلّوا عليه وسلّموا تشريفيله خاتمة الانبياى
عليّ الشان وجليّ البرهان بيورمشدر
امّا بعد تقريرِ كمترينِ بندكانِ ديوان سامى
الحاج احمد رسمى بودركه بلاد شماليهٔ غربيّه
جرمانيا والامانيا مملكتى داخلنده فى الاصل
سقصونيه ايالتندن معدود اولان برانبرغ
سنجاغنه لقطورلق نشانى وروسيه ايله
له مملكتلرينه مجاور ومختلط پروسيانا حيسنه

قرالّلق عنوانیله متصرّف اولان فردریقوس
جانشین پدر اولدیغی بوزالّی اوچ تاریخندن
برو توسیع دائرهٔ دیار وترفیع منارِ اعتبار
نیتّنه كندونك متبوعی مقامنده اولان
نمچه چاساری وروما ایمپراطوری ایله جنك
وپیكاردن خالی اولمیوب بالاخره فرانچه
وسفودولتلری چاسار مذكوره معاونتده
یكدل وجانبدار اولمشلر ایكن مومی الیه میداندن
وغادده اظهار ثبات وقرار واقران وامثالی
میاننده كرچه كسبِ اشتهار ایلدی امّا بروجه
محرّر كندونك متبوع وملتجاسی اولان نمچه
خصومت ومصادمت دغدغه سنه دوشن
سپهسالارِ كبیر ودار خصمندن بیوك بر دولت
مؤیّد استظهار ایلمك مقتضای حال وكردان
اولدیغندن غیری همجانب وهمجوارلری اولان
له ودانمارقه وفلمنك جمهورلرینك وحاكم
انشته سی بولنان شودْ وهمذهبی انكلتره

قراللرینك دولت علیه معاهده سیله ادخار ایتدکلری
مباهات وافتخاره ایمر یوب برمدن بروامنیه
مذکوره تحصیلنه اقدام ایتمشیدی مَن قرعَ
باباً وَلَجَّ وَلَجْ مفهومنجه مرور ایامله اسبابِ
مرامی آماده ویوز یتمش بش سنه سی اثناسنده
جناب خداوندکارینک کنذوبه درکاه عطوفت
ومساعدہ کشاده قلنوب تمهید اساس موالاة
ومعاهده اولنمغه متعاقب ذأب دولت
اوزره ایلچیسی سدّهٔ سعادته جرهم فرسا وهدایا
کرانبها ایله عرض کالوی تمحض وایلچا اوروپا
قراللری میاننده کنذوبه واخلافنه سرمایهٔ تبجّح
وافتخار اولمق ایچون عتبهٔ علیه دن مخصوص
ایلچی ارسالنی رجا ایلدیکی اجلدن جناب
شهنشاهیدن دخی اظهار بهجت خلوقانهٔ تسلیم
وافهام علو منزلتِ اسلام قصدیله هدایانك
اضعافی تمیز وترتیب وبوعبدِ کمینه طریقهٔ
سفارتله تعیین وتسریب بیورلمشیدی

بناءً

بناءً على ذلك ميلاد حضرت عيسانك بيك
يدييوز التمش اوچنجي سالنده واقع بيك يوز
يتمش يدى سنه سى محرم الحرامى اوائلنده
اولان برروز سعادت بروزده آستانهٔ
عليه دن بدر وداود پاشا سراينه سُرمهٔ
نعال يمن اشتمال ايله ديدهٔ منور وتنبيهات
ملوكانه ايله عطيهٔ همايونه مظهر اولدقده بصره
جانبنه مقصود ومأموربهم عزيمته مثول وبحرجو
كونده طونه كنارنده واقع ماچين نام منزله
وصول ميسّر اولوب محلّ مزبورده بغدان
ويوده سنك مهماندارى استقبال ايتمكله
ابرائيل ناظرى معيتنه مأمور ميرى فرقتيه
بسم الله مجراها عنايتى ايله سوار وقلاص قصبه
كنارا ولنرى ذكر اولنان ماچين وقارشوسنده
ابرائيل وقلاص طونه كنارنده سپايه متنا سننده
اولوب ابرائيلدن قلاصه وارنجه طونه اورته سنده
طولى ايكى ساعتدن زياده برآطه موجود اولمق

وصف قلاص وابرائيل

تقریبیله ابرائیل وقلاصد کوزلجه لیمان برلری
بیدا او علی الدوام ذخیره سفینه‌لرینه مقر ومرسا
اولمشدر قلاوصده اوچ کون اقامتدن صکره
درت کونده مقر امارت بغدادن اولون یاش
شهرینه وصول وبلدهٔ مذکوره‌نک جانب
جنوبیسنده کوللک صویه مشابه برکول کنارنده
مسافرین دولت علیه‌یچون اعدا اولنمش فورموسه
نام سرایه نزول اولنوب حسب الاقتضا انده اون
بش کون قدر قرار وآرام وقصور لوازم طریقیه
نظام ویرلدی بلدهٔ مزبوره نهر سرت ایله نهر
بروت آغوشنده برصحت اوزرنده شرقدن غربه
ممتد اولمش وجانب جنوبیسی برنهر مختصر ایله
وحلزار وخامت کستر قرولمی عرضنده طوقوز
برشهر اولوب اورته‌لری دار الاماره وبعض
ابنیهٔ کارکیر ایله معمور وکنارلری اخشاب واعشابدن
فقرای رعیت خانه‌لریله محاط ومستوردر
قارشوسنده ایکی پشته اوزرنده غلاطه وچهارچو

وصف بلدهٔ یاش

نامنده

نامنده ایکی بیوك كنیسه اولوب ذكر اولنان
دار الاماره ایله بو كنیسه لرك حشرات
خفیفه دن تحفظ مدار اولور حصار كونه
ابواب وجدارلری موجود اطرافنده باغ
وباغچه لری معمور وغلاطه صویی برودت
ولطافتله مذكور دره ماء الذكر نهرِ سَرَتْ ابرائیل
ایله قلاص میاننده ونهر بُروق بوجاق
وطوماراوه كنارنده طونه یه منصب اولمغله
بغدان ایالتنده حاصل اولان كراسته انواعی
بو نهرلر بركاتنه سهولتله قلاص سكله سنه
نازل واندن قره دكز سفینه لریله استانبوله
واصل اولمقده در باشندن حركت وایكی كوزه
نهر بروت اوزرنده مرور ایله ماه صفرك
یكرمی بشنجی كونی خوتینه وارلمشدر خوتین
قلعه سی نهر طورله كنارنده علی روایةٍ زمان حضرت
عیسادن قلمه عتیق قره موسته روم ایلی حصاری
قدر برحصن متین اولوب اصلنده بغدان ایالتی

وصف قلعهٔ خوتین

سرحدّی اولمغله بغداد ویوده لری محافظه
ایدرلر ایمش بیك یکرمی ایکی تاریخی اثناسنده
بغداد ویوده سی غشپار نام لعین خیانتیله
له کفره سی پنجه سینه دوشوب بیك اوتوزده
سلطان عثمان سفرینه علّت واساس وبعد
الرجوع صلحله استخلاص اولنمشیدی بیك
سکسن دورت خلالنده دخی قمنجه قلعه سی
سفرلری تقریبی ایله تکرار لهلویه گرفتار وایتیسی
سنه یدلرندن انتزاعله کماکان سزاوار اعتبار
قلندی بیك یوز یکرمی اوچ تاریخنده سقو
چارینك بی محابا بغداد ایالتنه هجومی وعون
باری ایله انهزام ونکبت لزومی بوجانبك
استحکامنی ایجاب واخطار اتمکین خداوندگار
جنتمکان مرحوم ومغفور سلطان احمدخان
حضرتلرینك همت خسروانلریله یوز یکرمی
بش تاریخی اثناسنده حصار مذکورك جانب
جنوبیسنده مجدداً بر قلعهٔ استوار تمهید وترصیه

ودرونه

ودرونته كفايت مقداری ادوات ومحافظه
وضع وتعيين اولنمغله حصار قديم الحاله هذه
حصار جديد جبه خانه منزله سنه قلنمشدر
بناءً عليه نهر بروت ايله نهر طورله ميانده واقع
برسبخلق يرمزارع وقراسيله بغدان
ايالتندن افراز ومحافظه سنه مأمور كاه بر
وزير وكاه بر امير توجيه اولنه كلوب قرای
معموره سی اوجاقلق طريقي ايله يرلی قوللی
نفراتنه تعيين اولنمشدر بلدهٔ مذكوره
حالا اطرافنده بوستان باغچه لری موفور
وقرق طقوز عرضنده بر شهر معموردر
بهايهٔ مسطوره ايله قلعهٔ مرقومه وارونده
خداوندكار مغفور مشار اليه ايچون اياصوفيه
نامنه بر جامع شريف تعمير وتعيين وظائف
وخدّامله تطهير وتنوير اولنوب حوليسنده
يازكونلرنده بوزدن مستغنی مانند زلال
براب سلسال اجرا وبركوزلجه چشمه بنا اولنمش

مرور ایتمامله قونالی خللی پنیر و بلدهٔ مذکورده
استاد صو بولجی و لمعغله چشمهٔ مذکوره نک
صویی وجه اهل صلاح کبی یرده قالوب
التفات و عنایته محتاج اولدیغی کورلشدر
حالا خوتینده اولان بنا امیننه جامع
مذکورک امامی نظارتیله طوبقن عینده
تعمیری تنبیه بیورلسه ادنا همت ایله حصول پذیر
اولوب اهالی محله نک دعوات خیریه سی
استجلابنه باعث اولمسی بنی اشتباهدن
وجه مسطور اوزره خوتینده ایکی کون
اقامتمز اثناسنده برادرم برق قرالی طرفندن
مهماندار موعود یرینه طبیب نامنده برادم
ظهور ایدوب قرال برکون اول قدومکزه
مشتاق و مهماندار سلری حدودده
ورودیکزه منتظر و بن اثنای راهده
اقتضای حال کوره طبابتکز خدمتنه
مأمورم اولکلم مهماندارلک بو محله کلمه سنده

بعض

بعض ملاحظه مانع اولمغله عفو ایدوب
همان حرکته همت ایلمکز مأمولدر دیو ابلاغ
سلام و کلام اتمکله خوتین والیسی طرفندن
لهلونک خوتین مقابله سنده واقع ایزوانجه
نام قصبه ده اولان ضابطلرینه آدم کوندریلوب
قارشوسنه مرور اراده سنده اولدقلری اخبار
اولنمغین خوش کلدیلر معززا و محترما مسافرلر
اولوب انجق امین و سالم سلزیه حدودینه
ایصال ایچون یانلرینه برقوداننله اوتوز
نفر آدم تعیینته مأمورز مرکوبات و مأکولاتلرینه
قرشماز دیو جواب ویرملریله ایرتسی کون
طورلونک ایکی یاننده بوت نامنه ایکی
یصتی یکجه حاضرلنوب ایزوانجه قصبه سی
و بوتا یری خوتیندن یارم ساعت جانب
غربده و شمکن خوتیندن محل مزبوره
قاعده سرحد اوزره مکمل الای ایله واریلوب
پاشا کتخداسی و خوتین دفترداری بزمله بوته

سوار و پیاده دن دخی اوته طرفندن بوغایله
ایکی اوچ متعین آدم طورلر اورته سنده
استقبال و قرار ایلیوب رسم اوزره سلام و کلام
قاعده لرینی مراعاة و عرض مودت و موالاة
ضمننده بزی یانلرینه الوب ایزواجه یه ایصال
وصف قصبهٔ ایزواجه
وایوا ایلدیلر ایزواجه قصبه سی جانب تیماسینده
دار الاماره نامنه بر حصار جنگی متضمن هواسی
الجوق بر محل مکروه اولوب غندن غیری عربه
و بارگیر استکراسی الجون انده اون کون
قدر اکلنمکلک اقتضا اتمکله اتباعمزک اکثر یسی
خسته لنوب بونده خیلی زحمت چکلمشدر
نه حال ایسه لوازم طریقه نظام و ماصدقلرک
اونجی کونی ایزواجه دن جانب مقصوده
قیام اولندی ایزواجه دن ایکی ساعت
قدر کیدیلجه صاغ طرفمزده حصار سنکینه
معناسنه قمابجه قلعه سی ظهوره کلوب
اصلنده بو بجه متن تواریخده اوصافی کوتله کلمه
قدرعی

وصف قلعهٔ قماجیه

قلاع مزبوره دن اولیغنه بناء طبیعت
مشاهده سنه مائل و بر طرفدن مانع وحائل
اولمغین سیر وتماشا طریقیله اوغرییوب
طوبجی باشیلری نامنده بر صاحب سامان
آدمک خانه سنده ایکی اوچ ساعت سجاده گستر
و قلعه‌نک زیر وبالاسنه مراد نظر اولندی
قلعهٔ مزبوره بر صحرای وسیع اورته سنده
تخمینا عرض وقدی اوتوز آرشون خندق
ونهر جاری ایله احاطه اولنمش کسمه قیادن
بر صفه اوزرنده برج وبارو قیدندن آزاده متوسط
بر قلعهٔ خود رسته در جانب جنوبیسنه بر کوچک
قلعه وتابیه بنا قلنوب بونلر ایله بیوک قلعه
مابیننی بر اوزون مناره بویی یوکسک کارگیر
کپری ایله اتصال پذیر اولمشدر لکن الحالة هذه
بر مدتدن برو تعمیر مقوله‌سی التفاتندن ساقط
اولمغین یاپولری لرینک اکثری یقلمغه یوز
طوتمش اولدیغی معاینه ویانمزده بولنان

بعض قابل خطاب آدملرینه بونك كبی كركلو
قلعه‌یی نیچون بویله خراب ترك ایدرسز
دینلیكمزده بو قلعه‌نك دولت عثمانیه‌دن غیری
خصیم وخریداری یوقدر انلره صلحمز مؤبد
ومؤكد اولمغین بیهوده تعمیر وتحصینه دغدغه‌سی
چكلمك اقتضا ایلمزدیو جواب ویرلمشدر
قلعهٔ مزبوره بیك سكسان اوچ تاریخنده
اهالینك بعض سوء حركاتنه مجازاةً اعمال
وكشنولره كوشمال اولمق اوزره قهراً فتح وتسخیر
اولنمغین ✓ دوشری قمانجه حصننه نوعما
مدلولنجه اوردنسنده ایكی بیوك كنیسه وضع
مناره ومنبر ایله جامع لوامع قلنمش ایكن یوزاون
سنه‌سی اثناسنده اقتضای صلحله كنیسه‌لره
رد اولنمش ایدی یادكار اهل اسلام اولمق اوزره
ذكر اولنان ایكی جامعدن برینك مناره‌سی
وبرینك منبری على حاله ابقا اولنوب مناره
ظهرینه تاریخ وضعی ایله ✓ واذا نظرت الى البقاع

وجدتها

وجدته‌ها تشتعی کما تشتهی الرجال وتسعد مضمونی

تحریر اولنر یعنی مشاهده اولنمغی عنایات

سبحانیه ایله قربًا اصل اسلامیسنه رجع

وآئب ومناره ومنبری کالاول کلبانک محمدی

ایله ولولرانداز اطراف وجوانب اولمغه رجاسی

عرض درگاه مولای عظیم المواهب قلنمشدر

ذکر اولنان ایزوانجه‌نک قطع منازل دیار وکثرتا

کوللرکنارنده عمارت پذیر اولمش قصبات وقراوله

کنار اولنردن سکز کوندن ایلبو نام شهر مشهوره

وارلدی بلدهٔ مذکوره له مملکتنک جانب

جنوبیسنده قمانجه‌یه تابع اولوب بودولیه

ایالتنک معتبر شهرلرندن قلعه‌لی واروشلی

بوستانلی باغچه‌لی برکوزل محل اولوب بروجه

مبین بیک سکسان اوچ تاریخنده قمانجه

قلعه‌سی محاصره سیا ایامنده قمانجه‌یه تابع اولور

برلری تخت وتاراجه مامور اولان سلیم کرای

خان الله حلب والیسی قبلان پاشا مملکت اعراجی

وصف قلعهٔ ایلبو

بو محله دن غارت و بتخصیص بو بلده یه
طوب و توفنك ایله امکان مرتبه ایصال
خسارت اتملری آثارنی یادکار اولمق اوزره
حالا کنیسه لرینك برنره برکلّه بارو کنار آویخته
طاق اعتبار قلنمش اولدیغی منظور و بو بلده
اولر زماننده وقوع بولان صلح اثناسنده کسان
بیك غروش پیشکش ایله استخلاص و مستبقا
ایلدکلری تواریخ مسطوردر بو محلّه وارنجه
اراضیلری قره شوخ سیاه طوپراق اولوب
ماوراسی قومسالدر بوندن اوچ کون صکره
بیوك حطمانه مخصوص موسیجقه نام
قصبه یه وارلوب اندن حطمان ملاقات و صحبت
وایکی کون اقامت ایله اجرای لوازمهٔ ضیافت
قلندی بوندن اون ایکی ساعت اوته طرفنده
معادل صوم نامنده بر نهردن بوت ایله کچلوب
یراسلاو نام شهره وارلمشدر بونکره فحی
اسکیچه قلعه سی اولوب بلاد معتبره لرندن معدوددر

وصف قلعهٔ قراقوه بونلردن التی کونلک اللی بر عرضنده قراقوه
نام بلده‌یه وارلمشدر بو بلده سلزیه‌یه مجاور
٣٩ حدود قلعه‌لرندن پای تختِ قدیملری بر بیوك
شهر اولوب لهقراللرینك تاج کیدکلری و بالآخره
دفن اولندقلری محل اولوب وغندن غیری
وصف نهر ویشله مورآوه مانندی ویشله نامنده بر نهرك
کنارنده واقع اولوب نهر مزبور بو بلده‌نك
یاننده جریان و جانب شرقی تقوس ایله قصبات
و قرایاندن مرور و حالا مقرّ امارتلری
اولان وارشاو نام شهره اوغروب دخی نصکره
اندن اشاغی ساحلِ بحرِ شمالیده حالا لهو
مملکتنك برًّا و بحرًا مقسم ارزاق و مجمع تجارات
آفاقلری اولان دانسقه شهری اوکنده بحره
واصل اولمغله بو نهردن لهدیارینه منافع
وصف شهر دانسقه کلّیه حاصلدر دانسقه شهری اطرافنده بر پاره
برایله هرنه قدر بشقه بر جمهور ضبطنده ایسه
جمهور مزبور کوره له دولتی حمایتنده اولمغله لهه

ولايتندن معدوددر استطراد جناب قادر
مختار پروردكارڭ قدرت صانعه وحكمت
بالغه سنڭ نهايت اولميوب استانبولڭ غربيه
طوغرى روم ايلى و نمچه و ونه ديك و پاپا
وافرانجه واسپانيول و پورتكيز و بونلرڭ
جانب شماليسنده انكلتره و فلمنك وسقصونيه
ودانمارقه وشود وقورلانديه و پومرانيه
ولر مملكتلرينڭ معمور و مسكون اولملرينه
ارادۀ عليه سى تعلق ايتمكين ذكر اولنان مملكتلرڭ
حالا جغرافيا اربابى عندنده اوروپا نامیله
مذكور والسنۀ ناسده روم ايلى و فرنكستانده
لقبى ايله مشهوردر دريا الخزن ايكى طرفنده
جيقنتيلى ~~بحجه لى~~ براوزون ديوانخانه رسمنده ايجاد
واظهار والطف اقطار وامصار بيوردقدن
صكره جوانب جنوبيه سنى آق دكز ايله احاطه
ايتديكى كبى جوانب شماليسنى دخى بحر محيط
شعبه لرندن آلامان و بالتق دريالرينه دلغوش

اسمه

ایندیروب فرضا کلیبولی بوغازندن بوزجه
اطه ولمنی یه طوغری چقینجه آق دکزکو ملجن
وقوالا وقولوز واغیبوز وسلانیک ومورن
وچچلیا واطالیه وروما وجنوه وصاوویا
وقودسقه وافرانجه واسپانیول وسبته
بوغازندن جبرالتره وطش یاشنده یوروتکیز نسوا جنی
قیلاییوب جاوه رملکا وبحرا مثلنجه حالا
اعظم سلاطین روی زمین واکرم خواقین
معدلت آیین شوکتلو مهابتلو سلطان مصطفی خان ثالث
ابن احمد خان افندیمز حضرتلرینک جوار
عطوفت وحمایتلرینه التجاد ولتنده نائل اولدیلر
کف کافی کریمه ... لریله مرزوق وممنون
اولدیغی کبی ذکر اولنان ممالک واقطارها
دخی لیل ونهار امداد فیوضات بحر سفید ایله
برخوردار وسواحل شمالیه سکانی دستیاری
دریای بالنوع ایله مغتنم وکامکار اولمقده
بناء علی ذلك آق دکزک سلانیک وزیدنک

ومارسلیا اسکله لری مشهور آفاق اولدیغی کبی
بلاد شمالیه نک دخی مستردام وخامبرق
وذکری سبق ایدن دانسقه اسکله لری اوروپا
مقسم ارزاق اولوب هند قدیم وجدیدن
قوپان پورتکیز وانکلتره وفلمنک وسائر
ملل مختلفه سفینه لری بلا تکلف بو اوج محله
یناشوب مستردام اسپانیه وافرنجه نک جانب
شمالیسی اسکله سی وخامبرق نمچه مملکتی
اسکله سی ودانسقه لهولوینی اسکله سی ومغله
اوروپادن بو محلّره طوغری جریان ایدن
انهاردن وشله نهری که لهلونک قراقوه
ووارشاو نام بلده لری اوکندن مرور ایدر
واودر ~~نام~~ نهری که سلزیه ده براسلاو و برانز برقوه
فرانقفرت اوکندن کذار ایدر و برانزبرقده
اشبر نهری که حالا مقر امارتلری اولان برلینه
وپوطستام کنارلرندن کچراشته بو نهرلر اطرافنده
برازانهاره متلاحق اولدرق انواع ذخائر ایله

کنار

کناردریایه نازل وبو انهار ثلاثه‌یه مخصوص
سفائن متنوعه اجناس ارزاق وامتعه یله
متحمل اولوب مملکتلرینه قورصان وحرامی
غائله‌سندن طرف اولمغین چکدیری تحتللو چام
وبوره زان تعبیر اولنور اوزون فالقلری
وقره دکز شایقه‌سنه معادل معونه‌لری قوللنلدقده
بوکلدوج بشر اونر آدمله آغر آغر قوللنه‌رق
کاه یلکن آچوب کاه ایکی طرفنه اوزون صریقلرله
دایانه‌رق بوقارودن اشاغی سهولتله اون
کونده اون بش کونده کیدرلر اشاغیدن بوقارو
کلورکن روزکار مساعده‌سنه موقوف اولمغین
اوتوز قرق کونده کلورلر بو واسطه‌لرله یکی
دنیادن وسائر بحره مجاور اولان محللردن
پرنج وقهوه وسکر وسائر مأکولات وملبوسات
مقوله‌سی قاره‌یه چیقمقسزین بحرا ونهرا بلده‌لرینه
وبلکه کارخانه‌لری قپوسی اوکنه یناشمغله تجارت
وتعیش ایدرلر ومملکتلرنه طرف طرف موسم

معیّنی ایله بنا بر تعبیر اولنور معیّن ومشهور
بازار شهرلری اولمغله وقتیله ذکر اقسام
ارزاق وامتعه یی برّا ونهرًا اول محللره ایصال
واطراف عالمدن بوبازارلره دنیانک تجاری
نقل اموال وحطِّ رحال اتمکله بیع وشرا و
اغنای بلاد وقرا ایدرلر بویله ایکن عیاذًا
بالله تعالی کفرلرینه مجازاة دنیویه اولمق اوزره
اکثر ولایتلرینه فقر وفاقه سریان وبر پاره
نان ولحمله تغذّی ایدنلر مشار بالبنان اولوب
کشت وکذار اطراف ایدنلر خیر وبرکت ممالک
عثمانیه یه مخصوصدر دیو انصاف واعتراف ایدرلر
هر نه ایسه بیع وشرا مادّه سی مدار تعیّش وبنای
معموریتلری اولمغله لوازمنی رواجنده غایتده
اهتمام وتمشیت اسبابنده قصور وفتور اتمزلر
شویله که قضا بر آدمک بازار محلنه وارمغه
کوجی یتمیوب باخود مرادینک ارتکاب سفرنه
تحملی اولمسه اولدیغی بلدهده بر متعیّن بازوکانه

دفتر واقچه ویروب متاع لیسقاء بنابرین
فلان متاع مطلوبدر دیمکله حریف مراد ایتدیکی
متاعی بنابر محلنده شریکنه تحریر و بوشته تعبیر
اولنور معتمد علیه منزل عربه سیله تسییر ایدر
کونیله ساعتی ایله مطلوبی ایاغنه کلوب بلا
تکلّف کندویه واصل اولور تجارت خصوصنده
سوزلرینه صادق و درستیء معامله لرینه
اقرانلرینه فائق اولمقده امکانی مرتبه صرف
مکنت و تخلّفدن حذر و مجانبت ایدرلر
حتّی واردیغمز براندبُرق قرالنه بعض ابنای
جنسندن عهد و کفتارکزده راسخدم و ثابت قدم
اولمیورسز دیو اعتراض ایدنلره بز بازرکان
دکلم دییجی مشهوددر وصف مملکتِ اله
مملکتلری بوره حدود اسلامیّه دن طوله
و بغدان و مسقو و سلزیه و جبال اردل و بحر
شمالی ایله محدود بر بیوك ایالت اولوب جمهور
یرلری اولمغله هر ناحیه و هر شهرینك رأی

وحكومتنده مستقل بشقه مالك ومتصرف
اولوب برىبرينه اطاعتلرى وقراللرينه چوقلغه
التفاتلرى اولمديغندن هيئت اجتماعيه ملكيه لرى
پريشان اولديغى قدر طوپراقلرى معمور وآبادان
واطرافلرندن اولان همجوارلر بو مملكتدن برطرفقله
حصه ياب اولمغه بهانه جويان ايكن برى برينه مزاحمه
ومدافعه دن ايكى يوز ييلدن برو استيلايه
اللرى دكميوب لهلولر بو تقريبله يرلرنده آسوده
حال وهر بلوكى بر دولته منسوب ومتعلق بجهتله
حفظ مال ومنال ايدرلر روس ويهود نامنه
ايكى طائفه بونلره مسخر اولمغله زراعت وحراثت
مقوله سى امور شاقه يي روس طائفه سنه وشهرلرده
احتكار وحيله كارلغه دائر بيع وشرا وباج
ومكوس مثللو ايشلرى يهود طائفه سنه كوردروب
قزاندقلرينى اللرندن آلمغله كندولرى فرح وفخور
صفالريله مشغول اولوب شهرلوسى تاتاردن
دولامه وچپكان وقوزى دريسندن خفيفجه

قبا

قلپاق کیوب اهل اسلامه مجتمعًدن زی
ولباسمزه انلار لباسنه مشابهدر دیو افتخار
ایدرلر فی الحقیقه دخی اولکه اطرافده اولان
قونشولری دولِ نصارا میاننده جاری اولان
بعض دوراد وره ملاحظه‌لر اقتضاسیله قرال
نصبنده رأی ومعرفتی منضم اولمق اوزره
هر بر حرکتدن خالی اولمامق عادت مستمرّه‌لری
اولدیغنه بناءً بو دفعه قرالجه ایله نمچه دولتلری
قولاً مداخله ایله اکتفا ایدوب روسیه وپروسیه
طرفلری قرب جوار سببی ایله لهلودن بر کیمسنه‌یی
بالفعل قرال نصب ایتدرمک سوداسنده اولدقلری
مشهوردر بناءً علی ذلک صورتا ذخیره
دوشورمک وضمناً بو مصلحتی بتورمک بهانه‌سیله
مسقولونک بر مقدار عسکری لهلو طوپراغنه
داخل ومقرّ امارتلری اولان وارشاوه شهرینه
واصل اولوب لهلونک وارشاوده مجتمع اولان
عسکریله ازدحام وکثرت حاصل وبلدهٔ مزکوره‌ده

بش التی آیلق ذخیره‌سن بش آلتی کونده دوکتمکله
قالوب بلاسنه کرفتار و آجلق سببی ایله مباشر
جنك و پیکار اولدقلری شایعه‌لری جمهوری
وجه محرر اوزره راحت و رفاهیت آلتمش
برجبان و سایه‌پرور طائفه اولمغله ادنا حرکتدن
خوف و خشیته تابع اولوب بر طرفدن مسقوو بر
طرفدن تاتار عسکری و لاینمزی تخت و تاراج
اتمکده اوزره ایمش دیو متاع و اشیالرین زیر
زمینلره صاقله‌یوب کندیلری اطراف و اکنافه
پریشان و کریزان اولدقلری مشاهده اولنمشدر
قراقوه‌دن ایکی کونده سلزیه حدودنده طرناویج
نام قصبه‌ده مهماندار ملاقاة و آنده تشرین
اول ابتداسنده قار یاغدیغی کوریلوب اوچ
درت کون اقامت و تسویهٔ لوازم نهضتدن صکره
برلینه طوغری عزیمت و طی منازل اولنه‌رق
آلتی کونده سلزیه سنجغینک مقر اماوتی اولوب
حالا قرال وکیلی نامنه بر متعین جنرال ضبطنده اولان

براسلوو

وصف بلدهٔ براسلاو

براسلاو نام شهره وارلدی شهر مذکور التی بر
عرضنده نهر اودر کنارنده متین ومستحکم
قلعه‌سی واروشی معمور ایله بر حصار مشهوردر اولکه
نهر مذکور ایکی اوچ قات عریض وعمیق خندق ایله
شهر مذکوری احاطه ایلدیکندن غیری ذکر اولنان
اودر نهری نهر آخره اتصال ایله بر طرفی برلینه
وبر طرفی بشقه یولدن وصفیه ووراتیل خامبورغ
اوکننده دریای شماله منصب اولمغین بو بلده
مقرّ تجارت ومحلّ فوائد ومنفعت اولوب افلاق
وبغدان وله وآقکرمان طرفلرندن قویان
حیوانات ومحمولات ابتدا بونده بیع وشرا
ومتفرّق بلاد وقرا اولمغله وسعت ومنفعتده
بونده معمور ومتانتده بونده مشهور بلدهلری
کورلمشدر بو محلده درت کونده فلاوقوغ
واوچ کونده فران فرت نام قلعه‌لره وارلمشدر
بونلر دخی نهر اودر کنارنده متین ومعمور قلعه
اولوب فران فرت براندبرغ سنجغی حدودی

قلعه‌لرندن معدود در بوندن اوته درت
کوننده مقر امارت ~~رایتِ~~ [ومایهٔ] فخر و بجلری اولان
برلین قربنده آقدکن نامنده بر کول کنارنده
چفتلک مثللو بر محلده آلتی‌یری کون استراحت
و نزول و غرهٔ جمادی الاولاده الای واحتشام ایله
بلدهٔ برلینه وصول و بلدهٔ مذکوره‌نک جانب
غربیسی نهایتنده اعداد اولنمش بر مکلف سرایه
دخول میسّر اولمشدر بو قطرک اهالیسی
مدت عمرنده اهل اسلامدن آدم کورممش و بو ایله
اسباب احتشام ایله الچیلک نامنی اشتممش
بر غریب طائفه اولمغن اولاد و عیالری ایله اوچر
بشر کونلک یوللردن مرور کاهمز اولان قصبات
و قرایه جمع اولوب قوندیغمز ساعتدن کوچیدیکمز
دمه دک یاغمز حاضر و اوضاع و اطواریمزه
ناظر اولمقده ویردکلری ازدحام قابل تعبیر
اولمدیغندن غیری تخصیص برلین شهرینه
داخل اولدیغمز کون صغیر و کبیر برنا و پیری

یوللردی

یوللرک ایکی طرفندن واوچ بشر طبقه خانه لرینک
پنجره لرندن قات اندر قات تراکم وتماشایه
ترادف وتزاحملری وصفدن خارج وانس
واشتیاقه دائر عرض ایلدکلری انبساط
واحترام مرتبهٔ مبالغه یه وارجه در **وصف**
بلدهٔ برلین بلدهٔ مذکوره حالا برانزه بُرق قرالنک
مقرّ اماراتی اولمغله اولحوالیده مثلی بولنمامش
ایله مشهوردر قرق اللی سنه مقدّم بر متوسط
شهر ایکن قرالک ایکنجی جدّی توسیع مراد (اتمکله)
کنارندن جریان ایدن نهری شهرک ایکی اوچ یرندن
کاغدخانه نهری کبی اجرا واطرافنی سنکلک
تراشیده ایله طوغری روب اخشابدن اوتوز
قدر کپری احداث وکندی صورتنی توجدن
آت اوزرنده بر کاکیر کپری باشنده تصویر
ایتدرمشدر مرور زمانله نهر اوزرینه خانه
وباغچه لر وصویه محتاج اولان صنایعدن
دکرمان وشکرخانه وچیتخانه مثللو کارخانه لر

یاپدیریلوب کوندن کونه بیوت ودکاکینی توفیر
وطشره دن ادوات ومتاع مقوله سی برنسنه یه محتاج
اولمامق ایچون چوقه وقماش وسائر آلات
وامتعه کارخانه لری ایجاد ونهر مذکور غائله
طغیانندن بری اولمغله هرکسک خانه وباغچه سنه
اقتضاسی مرتبه اجرا وایراد اولنوب درونشهه
بی نهایه چکدیریجکبی چاملر وشایقه مثللو معونه لر
متصل حرکت ونهر مذکورک یوقارو طرفی
سلرنیه ده براسلاقوشهری قربنده اودرنهر سنه
واشاغی طرفی بحر شمالی کنارنده خامبرق اسکله سنه
متواصل اولمغله آشاغیدن یوقارو ویوقارودن
اشاغی سفینه لر ایله ذخائر واشیا کلوب کیتمکدن
خالی دکلدر مجددا یاپولان خانه لری جرجین
بیکدیوار وهموار وصوقاقلری قرقرالتی شر
آرشون وسعتده برقرار اولرق نصکره شمال
طرفی نهر مذکور واطراف ثلاثه سی خفیفجه سور
ایله احاطه اولنوب اطول نهاری اون آلتی بچق

ساعد

ساعت اللى بر عرضنده بر كوزل شهر اولمشدر
نهر مذكور كنارنده قرالك سرايى وجبه خانه سى
موجود اولوب ايچنده واطرافنده باغچه لر وسرايلر
وآوكاه وكشتزارلر واردر يمش مدتسنه سى
خلالنده نيچه ومسقو عسكرى بريجه بريجى آردنجه
بو بلده يه كلوب قرالك جبه خانه وكاشانه لرينى
تالان وبلده اهالیسنه مال امان صالوب چوق
زيان ايتمشلر ايكن بنه سكانى تجملدن خالى
اولميوب كوزلجه خانه لرى واسباب احتشاملرى
موجوددر هواسى اعتدالدن خارج اولماغين
رجال ونسوانندن اصحاب حسن وجمال چوقدر
خانه لرى اوچر دردر قات تكاكير اولوب قيش كونى
صوقدن يازكونى سجقدن بعض اشيالرينى
محافظه ايچون خانه لرينك بر طبقه سى زير
زميندە مثللو بر ايچنده اولمق ملتزمدر خانه لرينك
اوزرلرى اوركوجلى تكنه اولوب بر نوع قالنجه
حرمت ايله اورتولمشدر كه قرق سنه ده بركره آقتارمه

غائله سنندن مبرادر احراقندن خوف وتحفظ
اتملریله یکیرکوننز یکیلرندن بشقه هر صوقاقده
بشر اوننز طولنبه‌لی قیولر وهر قیو باشنده قراقلی فچولر
مهیادر سوری غایت واسع اولمغله هالاجوق
یری خالی اولوب برطرفندن خانه وباغچه‌لر احداث
اولنمقده در نباتات وازهارین اکثری موجود و
اطراف واکنافدن کتوردیلوب تربیه وقشلرده
صوبه‌لرله تنمیر اولنمغله قهوه اغاجی وسائر اشجار
غریبه کورلمشدر طشره‌دن قماش ومتاع کلمک
یساق اولمغله اهالیسی بالضروره بونزه یاپونق
قماشنه محتاج اولمق بهانه‌سیله هرشیلری بهالیدر
اهالیسی فغفوری‌یه مائل اولمغله کبار اولرینک
مخصوص ومرتب فغفوری اوطه‌لری اولوب
باغچه‌سیری کبی کاه کاه اچنده تفرج ایدرلر آصلنده
هند وچیندن کتوردلمش سقصونیه فغفوریسی
ظهور ایدرلر بری بوکا غایتده مغرم و برکاسه‌یی
بکرمی آلتونه بر مصنعجه طباغی بش اون آلتونه الوب

صاتمغه رغبتلری حدّی تجاوز اتمکین انجیرلری
طشره کیتمکی ایچون قرال شهری سقصونیه دن
فغفوری کلمکی یساق و سقصونیه دن
استادلر کتوردوب مجرّداً فغفوری کارخانه‌سی
ایجاد و اعمال اتمکله برقاج سنه‌یه دک سقصونیه‌یه
بکزتمک احتمالی واردر برانزه بروق سنجغی
قومسال اولوب محصوللری کندولره وفا اتمکله
اکثر ذخیره لری سقص و لهستان و دواب و مواشیلری
افلاق و بغدان و بوجاق‌دن کلور قرال برلینده
موجود اولان ایلچیلر زحامندن و مباشر اولانجه
اموره اطلاعلری خوفندن اکثریا من برلینده‌ی
ساعت بعدی اولان پوطسدام نام بلده‌ده اکلنمکلیدر
اهالیسی لوطران اولمغله هر برقرده یانندن غیری
متبرا ایسه‌لر کنیسه‌لرنده بوت اولمیوب موحّدلک
ایله افتخار و قطولقلره کلّی عداوت اظهار ایدرلر
نبوّت محمدیه‌یی انکار اتمیوب مسلمان اولورز دیمکدهدر
عار اتمزلر سانحه ذکری سبق ایدن سلونیه سنجغی

محل نزاع وجدال ومبنای قیل وقال اولوب
تعریف وتوصیفی مقتضای حال اولمغین بناءً
مقاله معرفسینك بر مقدمهٔ لازمة الاعتبارله
تمهید وتوشیحنه تحریكِ خامهٔ غرائب نگار اولنمشدر
جناب حق اقتضای حکمتِ صمدانیه سیله اناطولی
وروم ایلینك علی التدریج قرارگاهِ امتِ جنابِ
خاتمیت اولمسنی اراده بیورمغین اوائل ظهورِ نورِ
محمدیده مصر وشام دستیاریٔ صمصام مخالف
انداز ایله مأوای اهل اسلام اولدقدن صکره مرور
زمان ایله غیرتکشان اصحاب ایماندن برازمردانِ
شجاعت نهاد علم افراز میدان غزو وجهاد وپیشوای
ارباب اصدار وایراد اولنلر کلمکله طرح سنجه بشیوز
تاریخلری حدودلرنده اناطولیده دانشمندلو وآل
سلجوق وبنی ارتق طائفه‌لری والتی یوزده کرم
ایوبیه شعبه‌لری یدی یوزده عثمانیهٔ عالیشانه
دولتی سکز یوزده تیمور بر زهره صولتی طقوز
یوزده سلطان سلیم وسلطان سلیمان حضرتلرینك دبهٔ

ممالکنه

مملكتنكشا الى يله شاه اسماعيل صفوينك آثار
طغيان وفجورى وجه شهودا وزره جهره افروز
بروز اولمشيدى طقوز يوز اللى حدودندن صكره
بحكمة الله تعالى دنيانك قواسنه رخاوت وهرم
عارض اولوب دولت مستحجنهٔ مستمرّهٔ محمّديه
بر صاحبظهور اثناجنده اظهار فتور وجابجا
اثبات وجود دغدغه سينه دوشنلك نهايت الامر
عصر عزيزده حادث اولان ميرويس ونادرشاه
مثللو زمان استعلا وتسلطلرى بحرمى اوقونه سنه
متناهى وافعال اقباللرى كندى ذاتلرينه متعدى
ومتجاوز اولمامق سرّنده ذهول وغفلت ومجرّد
تدبير وهمّت ايله بيزبراى صورت اولوب ملاحظه سيله
حالا برانن برو قرالى ماركز كرفرد ريقوسك جرمانيا
وآلامانيا ايالتلرينه وبلكه اوروپانك اكثرينه
استيلا وسودالرى دماغنده غليان ومعيشتكاه
قديمى برانده برو سنجاغنه معادل سلزيه كبي كزيده
ومنتفع بها بر ناحيه يه دسترس وسقصونيه يه

فرسان هوس ولمق ضمننده طرفین خصمنه
غالبيت ايله كويا كه ما في الضمیری مقدمه سی نمایانه
اولمشيدی اما چون دستور مسطور اوزره هر
مظهر تقدير جناب قدير اولان طبیعت دهرین تغییر
امر ممتنع ومتعذر ودول نصارا بینلرنده علی الدوام
منافسه وموازنه قیدلری ملتزم يعنى كندولردن
بینلرنده اولان عنوان وامارت جهتلریله حدینی
تجاوز ایتدرمامك بلكه خصمیله مصالحه وبابر
خاندان معتبرده مناكحه مراد ایتدیکی صورتده انجام
كار فكريله رأى ومشوره لری منضم اولمدقجه
حصول پذیر اولمامق حالتلری مرعی ومبرم
فرانچه وروسيه دولتلری مومی اليهك سورت
وشدتنی كسر واولكی مرتبه سنده حبس وقصر ایچون
نمچه دولتی طرفنه معاونته قیام وامتثال وهر بر
مجاورتله اولا روسيا جنبی بلا جنك وجدال
روسیه حشراتنه پامال اولدقده نمچه عسكری برینه برق
سبجاغنه هجوم واقتحامه مبادرت وبونی بیش دولت
تاريخ

تاریخی خلالنده مقرّ امارت براندهبرق اولوب
قرال مرقومک مایهٔ ابتهاج وافتخاری اولوب برلین
شهرینه واطرافنده اکثر دار ودیارینه برچری
آردنجه جرب فرنکی کبی سرایت واهالیٔ بلاددن
بی نهایه مال امان تحصیلی ایله کلّی خسارت وقرالک
جبه خانه وکاشانه لرینی نهب وغارت ایتملریله صولت
علوکبر وحدت عدو تعمیرینک انحطاط وفتورینه
علت اولملرینه متعاقب روسیه دولتنک تبدلجای
حروفنی ونمچه دولتی طرفندن تلف عسکر ونقاد خزینه
خصوصی وقرال موصوفک دولت علیه ایله معاهده سی
ماده سی اکرچه بینلرنده شمیلک وجه معهود اوزره
متارکه ومسالمه وقوعنه باعث اولمشدر اما سلزیه
وصف ناحیهٔ سلزیه
ماده سی حوصلهٔ هضمندن خارج بربیوک لقمه اولوب
نمچه جاسارینک قوّة ظهری ومایهٔ آلافتخاری
اولان جه نام دیکر بوهمیا ایالتی ایله مملکتی
میاننده جانب شمالیسی براندهبرق سنجاغنه متصل
وجانب جنوبیسی طرشوبر سمتندن اوقو مجارستانه متقارب

اصلنده برقاچ دوقه لقدن مركّب اوتوز قرقه
بيك عسكرا وتارمغه متحمّل وفرت حاصلات
ونفائس مأكولاتيله مشارٌ بالبنان قلاع وحصونى
مشتمل خصوصا براسلاوكبى قلعهٔ نامدار ومأواى
تجّارى متضمّن اقلّ متيقّن طولى يوز وعرضا
التمش ساعت چكر طولونى بر خطّ اولوب ازجمله
اويوار صلح نامه سنى تعداد بلاد وامصار
وموقع مباهاة وافتخارده اشاغى سلزيه
ويوقارى سلزيه ديو ايراد اولنان ناحيه
اولمغله اولور اولماز عوارضيله نمچه لو
طرفندن قصرى متصوّر ونه برانه بر جانبندن
ردّه سماحت ميسّردر. بلكه ايكى طائفه ميانه سنده
غرضُ بعيد كبى بر درد نادوا وبر شغلهٔ آرامفرسا
اولوب نمچه لويه كوره مساعدهٔ روزكارده
انتظار ايله مغدوريّته مدار بس صاحب
اولالكه استحقاقى حلا حفظ ايسى اولدقجه
وسيلهٔ تسليت اما برانه بر قصر كعده بر ضبطيله

رد

ردا قضا ایسه عار مغلوبیت و شنار حمیتدن
بشقه یکرمی بش سنه دن برو چکلمش مشقتلر
هدر اولمغله خصم طرفنده غلبه ظهوری
البته محل اضطراب و حیرتدر بناءً علی ذلك
یا خصمنی جانب آخردن اشغال ایله سلزیه
طرفنه توجهدن منع وادیلرینه انتهاج و یا
مملکتلرینك بعضیسنی قوکشولره بیشکش
چکمك ایله قوتسنه ایراث ضعف اسبابنه
تشبثه محتاج اولمغین بالضروره امیّد
وار اولدیغی ماده‌نك حصولنه طلبکارلقده
ابرام و اصراردن غیری چاره‌سی اولمدیغی
ظاهر و بیدادر بو وجهه محرّر جمادی
الاولی غرّه سنده برلینه وصول و جانب عزتنده
فرش و مهیا قلنمش خانه‌یه نزول و اول کون بعضکره
باش وکیله واریلوب عنایتلو صاحب دولت
افندیمزك مکتوب عالیلری ابلاغ و قرائله
بولشمغ کونی مذاکره و تعیین اولنمغین هدایای

هما بوندن اوتاق بهجت نمونی اولان قوناغمزده
قوریلوب اطراف ولوازمنه باقلدقدن صکره
قراله وارمقدن بر کون مقدّم عکاملریمز ایله
قرال سراینه ارسال واني برمناسب محلّده نصبله
مفروشاتی بسط واکمال اولندی ایرتسی
کون صورغوج وآتلردن غیری هدایای
متنوّعه بوغچه لری اوزرنده اسم ورسملرینی
مبیّن یافته لر ایله عربه یه تحمیل وبعض خواصّ
اتباعمز معرفتی وترجمان معیّتی ایله قرال
سراینه کوندریلوب یدلرنده اولان دفترمز ترجمه
تطبیق اولندقدن دیوانخانه کنارنده عجم قالیچه لری
اوزرنه ترتیب وتسلیم اولندقدن صکره هدایاده
اولان اوچ رأس آت دخی تسریج وتزیین
وخاص آخوردن تعیین اولنمش آدملر یدکنه
ویریلوب وکندی آتلریمز دخی مکمّل رخت
وبساطله یدک ایتدیریلوب کندیمز عادت
اوزره قرالدکی هنطوه وخواصّ اتباعمز

عربه لی

عثمانلی بساطیله بنه قرالدن کلن اتلره راکب
اولوب بزی دعوت واستقباله کلن قرشوجیلر
اردنجه آلتمش قدر توابع ولواحقی ایله آلای ترتیب
اولنوب قرال سراینه واردقلرنده نیجه بیلمه طرقلردن
صعودت دفتر کتوردیلوب انلرك رسوم وادا
رعایتله حرکت ایتملریله نامهٔ همایون دیوان
افندیسی یرنده وصورغوج بجنت عون ظرفیله
کتخدا مزبورلنده اون بش قدر اتباعیله دیوانخانه‌یه
کیردیلوب مور قطیفه ایله دوشنمش اوچ قدمه‌لی
برصفه اوزرنده برطرفنده مفضض صندلی وبر
طرفنده نامه قویه‌جق سریر اوزرنده سنده مائی
قطیفه‌دن ثیاب هر روزهٔ غبارکود ایله قرال
آیاق اوزرنده ملاقات اولنمغله حالا ارکیبر ای
سلطنت عثمانی شوکتلو مهابتلو پادشاه عالم پناه
سلطان مصطفی افندیمز حضرتلرینك سرچشمتلو
منزلتلو دوستلرینه تمهید موالاة زمیننده
اهدا بیوردقلری هدایای خسروانه‌لرینی جمع

نامهٔ موقت علامهٔ ملوکانه‌لرین ویردیکلری نامه
وصورغوجی بریبری ارد بجه قرال بیننه اعطا
واولنمغی واحداً بعد واحد آلوب صورغوجی کوشهٔ
چشمیله ملاحظه ایددکلری یانده طوران سریر اوزره
وضع وابقا و ترجمان وساطتی ایله دولت علیه‌دن
کندویه حقنده ظهوره کلن التفات وعنایتدن
ممتناً او لدیغنی ایلچیلغمزدن محظوظ اولدیغنی یادوننکا
ایلیوب واردیغمز هیئتده رجعت اولندی
رجوعمز عقبنده قرال هدیه آتلری خاص اخورلر
ییله سرای حولیسی ایچنده ایکی اوچ کره دولندیروب
حولی‌یه ناظر پنجره‌دن ملاحظه وکندیرصوبوب
آدملرینه تسلیم ایدرلردیو تنبیه ایلمکلری اثنا سنده
مجوهر رختلر ومطلا کسمه لر شعشعه سی
صفا سندن قرال کندویی یتوروب کمسنه‌یه برشی
ویرمکلری عادتلری دکل ایکن خاص آخورلیلره
برساعتله برقاج آلتون اعطا ایلمشلر
ابلاغ نامه وهدایا بوکیفیتدن ختام پذیر اولدقدن

صکره

صکره قش بهانه سیله برلینده التی ای اقامته
نیت و آستانهٔ سعادتده کندی ایلچیلرینه
اون سکز ایده و بریلان تعیینات بهاسی طرفنده
التی آیده و برلمک اوزره قول و قرار و کندیسی
اکثریا اکلنه کلدیکی پوطستام نام بلده به رفتار
ایلدی برقاچ کوندن صکره تنقل و ضیافت طریقی
ایله بزی پوطستامه دعوت و سرای و عسکرینی
و کندینک بالذات ترتیب و نظاملرینه قیام
حاللرینی سیر ایتدیروب برادرزاده لریله
ایکی اوچ کره پوطستام قوریلرنده صید و شکار
تماشاسی ایتدردکدنصکره بر کون بزی تنها دعوت
و خوش آمد مقوله سی نوازش و استیناس ضمننده
درونده جایکیر اولان خصوصی درمیان و یانته
اولان خریطه ایله عوائد و فوائدین بیان ایتمکه
مقدما آستانهٔ سعادته عرض اولنان وجهله
مأیوس اولمیه جق صورتده جوابی و یریلوب
ینه برلینه رجعت اولندی پوطستام برلینک

وصف شهر پوطستام

جانب غربیسنده برلیمنه یدی ساعت بعد ایله

برلیس الجنده جریان ایدن صو وزرنده برمتوسط

شهر اولوب اکثر محللری ترللك احیا کرده سی

اولمغله بونده مکلف سرای و باغچه و آوکاهلری

اولوب برلیمنده ایلچیلر زحامندن و اصحاب مصلحت

وشکایت دغدغه سندن آزاده خاطر اولمق ایچون

اکثر اوقاتده بونده اکلنوب تدابیر ملکیه ایله حیل

حربیه بابنده خاطرینه کلان اموری ملاحظه و ضبط

وتحریردن و رجال وسرکرده لرینه اخطار و تنبیهی

اقتضا ایدن اموری بشقه بشقه تلقین و تعلیمدن

خالی دکلدر منوال محرر اوزره برلیمنده اقامتمز

ایامنده خاطرخواهمز اولان محللره وارمق ایچون

قوناغمزه برچوق تعیین و اعیان و اکابری بزی دعوت

و اکرام ایلمك حالتی تنبیه و تلقین اولنمغین برادر

و برادرزاده لری و سائر رجال و ضابطانی بزی

ایکی اوچ کونده بر باغچه و خانه لرینه دعوت و نهایت

وسع و بجتلری اولان شکر ضیافتلر ایله اجری لوازم

انس والفت ايتملريله دارهم مادمت في دارهم
مضمونته رعايتله امرار زمانه بذل مكنت اولنديغي
ايام شتانك اوزون كيجه لرنده قرال طوسقانه‌ده
برلينه كلوب خلاف معتاد ايكي اي قدر برلينده
اقامت وقومديه تعبير اولنور خيالخانه نظارتنه
صرف همت ايتمكله بزم الجوبه برصفه تخصيص
وبرقاج كره دعوت وكنديسي اعوان واقربا ايله
حاضر مجلس اولوب اولانلاره بخشنده لطف وبشاشت
اولوب رقاص قزلر وبوغورجي نامنه مقلدلرك تشانلري
عشق ومحبت وعاشق ومعشوق ميانندن تسهيل
مصلحته دائر وساطت وقيادت حكايتلري
وآره لغده ساز وسوز انبساطلري ايله اوج درت
ساعت امرار زمان كامراني واظهار رشادماني
ايدرلر بعض كره ردود نامنه بشقه جمعيت
ترتيب ايدوب رجال ونسواني قرمه قريش قرمزي
صندل وجانفس ردن جلباب وكرداكرد رسمندهم
اوزرلرينه برشي كيوب ويوزلرينه آدم جهرسي

صورتنده بر بورون وقطو توپ کیم اولدیغی
بلنمکدن قالدقدنصکره کارخانه ایچنده دواره
آغاز وحرکات وسکناتنده حس ایله هرکس کوکلی
چکدیکی یا نوبی الندن طوتوب بنلرنده غیرت وحمیت
دغدغه سی برطرف اولمغله دور ودراز نشیب وفراز
اولنه ایله اجرای لوازم اهتزاز ایدرلر وکویا مستوی
الحال اولمق زعمیله قول قول یکدیکلری محله کیدرلر
بو جمعیت عقبنده کارخانه نک براوطه سنده قرال
سفره سی دوشنوب رفع نقاب حشمت ایله کوزلجه
نرماتی یانته دعوت وساعت بشه آلتی یه وارنجه
عیش وعشرت ایله اظهار مسرت وبو بزم خاصه
داخل اولانلر استیفای لذائذ مفاخرت ایدرلر
بو اثناده قرال برکیجه قوناغمزه یقین اعیان
بلده دن برینک خانه سنده کلوب بزی یانته دعوت
وآباد ولت علیه نک برقاچ سنه ظرفنده بخلق
وجدا له نیتلری وارمیدر دیه رک کلامی سمت
آخره توجیه ویوزیکرمی اوچ تاریخنده بروقت
صورت

صوبی کنارنه وجه معهود اوزره تضییق
اوقنان مسقوجاری اخذ واسیر اولنمق ممکن
ایکن نیچون مسامحه اولندیغی سؤال ایلدکده
وقعهٔ مذکوره دولت علیه‌نک درت قرال ایله
اون بش سنه علی التوالی مدافعه ومجادله ایلدکی
اوقاتده چوق اوزاق اولمدیغنه بناءً اوایله طرفی
آچق محللرده رعایا وبرایانک پایمال اولمسی
تجویز کردهٔ جناب خداوندکار اولمیوب مجرد دفع
صائل وسد سکندر کبی سیل عرمرمه حائل اولمق
ایچون عجالة الوقت بر سرعسکر تعیین اولنمشیدی
چار مذکور کندینک سوءِ عملی بلاسنه گرفتار
واکل اوراق اشجار مثللو شقتلرده دوچار اولمغله
استیمانه مسارعت واطرافیله ازاق قلعه سی
تسلیمه مبادرت ایتمکین العفو زکاة الظفر
مدلولنجه رجاسنه مساعده وسبیلی تخلیه اولنمه
شیمهٔ کریمهٔ پادشاهانه‌یه مناسب اولدیغی
امورده‌ندر دیو جواب ویریلوب اگرچه قبول

صورتنی سکوت ایلدی اما مسقولودن غایتده
آزرده خاطر اولمغله اللی درت سل مقدم مظهر
اولدقلاری عفو وعاطفتدن حالا متأسف
ودلکیر اولدیغی احساس ولنمشدر مرهد پاملا
اللی ای تمام اولمغه وقش نهایت بولمغه یاقلاشمغله
ماه شوالک یکرمنجی کونی بنه اسلوب سابق اوزره
نامهٔ همایون جواب آلمغه قرال طرفندن دعوت
وبوکره بشقه بر اوطهده عقد جمعیت اولنمغه
طریق سابق اوزره قرال یاننه کیربلوب اعام
لوازم مسافرتله عودته عزیمت اوزره اولدیغمز و
نامهٔ همایون جواب آلمغه واردیغمز تقریر وتفهیم
اولندقده ایلچیلغمزدن اظهار شکران وبزدن
آستانهٔ سعادتده مرعدی حصولنه دائر دوستلق
امیدنی اولدقدن ذکر وبیان ایدرک جواب نامه
متعاقب بانی وکیل ایله بعض هدایای جزئیه
اعطا اولندی بونده صکره بزی حدوددن
استقبال ایدن مهماندار بنه که حدودمزه ارجاع

وایصال

وایصال ایچون عربه و بارکیر احضار اتمکله غرّه

ذی القعده ده برلیندن خروج و اون درت کونده

مقرّ امارت سلزیه اولان مار الذکر برسلاو شهرینه

والوج اولنوب انده بش التی کون اقامت و مجدداً

عربه مصلحتنه تمشیت ویرلمکله قرای حدودِ ظهرنده

اطری پچا نام قریه یه داخل و قطع مراحل اولنه رق

ذی الحجه نك بشنجی کونی خوتینه اون بش

ساعت بعد اولنوب لکن ایله بغدان طبراغی

میاننده حدّ فاصل اولان خورودنقه نام قصبه یه

وصولمزده اسلوب سابق اوزره بغدان ویوده سی

مهماندارنی استقبال و احضار لوازم حطّ و رحال

ایدرك اون ساعت برو ده نهر پروت اوزرنده

مرور ایله چرناویچ نام قریه یه بوندن دخی بوتوشانه

نام قصبه یه کلنوب عید اضحی توسط و تعمیدلر

متمادی اولمغین بونده اوچ کون اقامت و بو

محلدن دخی اوچ کونده مقرّ امارت بغدان اولان

یاشیه واصل و هنوز وارد اولمش بغدان ویوده سی

خورودنقه

چرناویچ

اوچنجی لغور بکه مصادفه وبونده دخی تکرار
عربه وبارکیر مادّه سیناه نظام ویریلوب قلاوص
وماچین یولی اقتضای وقتله زحمتلی اولدیغی
معلوم اولمغین بورلات نام محلدن افلاقه طوغری
توجه واوچ کونده بغدان ایله افلاق میاننده حد
فاصل اولان فخشان نام نهره واریلوب بونده دخی
افلاق ویووده سینک مهمانداری استقبال و
بوکرشه اوغرم مقسزین درت بش کونده طونه ایله
آرجس نام نهر میاننده اولان تالنیچ نام قریه دن
عبور محرمده طونه اوزرنده توترقان نام قصبه
داخل وبونده اون آیدنبرو حسرتکش اولدیغمز
جامع ومناره مشاهده سیله کلّی مسرت حاصل
اولمغین سجدۀ شکره مبادرت ودعای دوام
دولت علیّه یه مواظبت ضمننده رازغراد وقرین آباد
وقرق کلیسه اوزرندن استانۀ سعادت
بالکشای مسارعت وبفضله سبحانه سنۀ کامله
تمامی اولان ماه محرمک اون دردنجی کونی

الحمد

استانبوله دخول ایله برمدتده بر واطراف وکافه
پریشان اولمش حواسی آرامش ومثول منزلگاه
اولینه رجوع وحلول ایلدی فحمداً ثم حمداً
ثم حمداً اوصاف قرال برانزه برقاچ مومی الیه فنون معارفده
حصه‌دار خصوصا اشنای تواریخ واخبار ومشغله
لیل ونهار اسکندر وتیمور مقوله‌سی صاحب
ظهورلرک اطوار واثارینی مطالعه ایله جنگ
وجدال بابنده صدوره کلن تدبیر وحیله لرینه
اقتدا واولاد وعیال غائله سندن بری بر مذهب
ودیانت قیدندن مبرا اولوب افکار واوطاری
توسیع دائره مملکت وتحصیل شان وشهرته
مصروف ومقصور اولمغن محتاج ومرجع ونفع
آدملره اظهار تواضع ومولاة واطرافنه بولنه
همجوار واقرباسیله اقتضای حاله کوره مداراة
ومجاراة ایدوب حالا ایشبو یارارلی ایکی برادری
وایکی برادرزاده سی وایکی همشیره زاده سی
بشقه قوم وقبیله سی وافر اولمغله بولندیغی

سرعسکرلک و عسکرپرورلک امورینه استخدام
واکثر اوقاتنی باتندن آرمیوسنک سعی وهمّتنه ترقی
سزا راجعه دیه رک کندو یه راه الیوب رجال
وسرکرده لرینه اکرام واعتبار وهر خصوصده تمامو
اولنجی خدمته استقلال ویروب تبنّی وتهییجی
اقتضا ایلدکی موادی سرًّا افاده واخری محرم اتمکله
زعمنجه کامکار وجلب خاطر ایله منتدار ایلیوب
جنک اثناسنده مجروح وعمل مانده اولانلره
تعیین وظائف ایله تاوخانه لر واولاد وعیاللرینه
تربیه ایچون کاشانه لر احداث ایلیوب بوعقولرده
جنرال زاده وبکزاده اولانلردن اون درت
اون بش یاشنه وارنجه اوقودوب یازدرمه
وحرکات حربیّه تعلیم ایتدرمک اوزره مخصوص
محلّر تعیین وحاللرینه کوره الوان جوقه دن
کوزلجه لباس کیدیروب حتّی عیبزه بالغ اولدقده
صکره صرتنه مائی اسکرلت جوقه دن برکومش
چاپرازلی تمو قوپاران الباس ایلدیکندن بشقه

تحسك

کمینک اوموزینه صرحلی شریت طاقمق و
کمینک بوینینه پالهنک صورتنده کومشدن برشیء
صارقیتمق ایله امثالندن تمییز واکرام و درحال
برطبوک عسکره بیراقدار و یااون باشیلق
ویوزباشیلق مثللو خدمتلر ایله توقیر واحترام
ایلیوب هرقنده برسرو قامت خوبرو غلام وار ایسه
بومقوله‌لری سرکرده لک اعتباریله ممتاز و مختار
و دردمند صولتانلر بومثللو ضابطلرینک
کوزللکی ایله اهتزاز وافتخار ایلیوب عسکری مقوله‌سی
کیجه کوندوز قلعه‌دن قلعه‌یه و قوللقدن قوللغه
تحریکدن خالی قویمامق واوقات مخصوصه‌ده شهر
ایچنده واطرافنده معین میدانلرده توفنک طوتمق
واوج یوزی بردن طوپلیروب بوشاندرمق
ودیوار کبی بکپاره یوریوب اقدام واحجام
نظام صنفی بوزمامق اوزره تعلیم وتربیه
وکندیلری اولمیجق قدر برپارچه نان ایله
اسیردن بدتر حیران وسرکردان کیجه کوندز

توفنك الده بلاسقه بلده قارشنده کی قارشو
صرتنده کی حصارتنك تحت حکمنده قوللندیروب بروجه
محرر بیراقدار نامنه بربازه اوغلی النده مزید
بربلوك صوتنا فی اوکنه قانون جدیده اشارت
ایدرسه برطریقله مخالفت ممکن دکلدر ایکیشر
ایکی شر شهرلی خانه لرینه تقسیم ایدوب بوغازلری
اوصاجینه خدمت ایدرلر هفته ده ایکی کون طوقلوغنه
کاروکسبه رخصت ویروب صنعتدن بهره سی
اولمیانلر خلقك باغچه سن قازمق واودون
یارمق مقوله سی خدمتلرله سدرمق ایدرلر
ایکی ساعتده برکره اوت باشیلری اوده باشی
دفتری قولنقده اولانلاری قولنقده آزاده
ایسه اکلنوب باتدیغی محلده بولنیوب فرار وغیبت
ایتمش اولورسه درحال ظاهر اولور وشهرکله خارج
بلده ده برکوچك قلعه دن ایکی اوچ پاره طوب
آتیلوب کیفیت معلوم واطرافه اجلیس یایلوب
مسامحه ممکن اولمامغین البتّه اخذ ایدرلر

ویلوم

وبلوکنه ایصال ایله قپودا ننه تسلیم ومیدان
سیاستنه تقدیم ایدرلر ایکی طرفنه اوتوز
قرق قدر یولداشلری اللرنده برر قرباج
چوق فرارینی بلندی یوقارو عریان ایدرلر
وفریاد واسترحامه مجال اولمامق ایچون اغزینه
برپاره قورشون ویریلوب اون بش یکرمی کره
ایچلرندن کیدوب کلدکجه جمله سی چوق ایله
چاریارلرجانی جمعنه یاتلاشدقدن تیابنی
ارقه سنه ویروب دکانلردن وهم اقچه سی
نامنه برر پاره دوشرمکله ضمنا تشهیر عالم
ایدرلر بو مرتبه ایله متنبه اولمیوب ایکی اوچ کره
فرار ایدرسه ایاغنه برانقه اوریلوب برطامه
حبس ایدرلر اعیان بلده دن امور شناقه
ایچون خدمتکار استیوب کتوروب کوننده بر
پاره اتمکه استخدام واخشام ینه محلنه ایصال
ایدر هر بولکلی طائفه سی آخردن ممتاز اولمغه
ایچون کیمی بوستانچی وکیمی مجارقباقتدن کم هر

اعجوبه هیئتلرله کورنن برشی قیاس ایدر اکثرینه
یشیل چوقه کیدیروب اهل اسلامه اظهار موددت
ایتمکله هجوارلرینک بو وضعنه جانی صقیلوب
برانده بروق قرالی مستمان اولرجق ایش دیو طعن
وتملیح ایدرلر مومی الیهلرک بو مقوله جیله حربیه
وامور سیاسیه ده اهتمامی تمام اولدیغندن
عنوی کمنک یدنده ناطق وصامت بر کلستلیجه
شی کورسه محشرده حقلشمق شرطیله الور
بعض کرده ادا واکثرنده لیت ولعل ایله اهمال
واعضا ایدر نظم ونثر ایله اداره کلامه قادر
خرخیجکار وماهر اولمغین لاابه شاعرانه ومطایبه
منشیانه بلور حتی کچن سنه پنجاه قرالیجه سنه
خواب خرکوش نیتی ایله بر مکتوب مبهم المفهوم
یازمش ایمش ختاری وخدیعه کارلقده کیفیتی
معلوم اولمغین اوزنه لغه یاپیلوب لهلولر
استنساخ ومبهم اولان فقره لرینه دراو
درلو معنالر یاقشدرمغله نقل مجلس اتخاذ

وهدیه

ولهذا مروريمزده بزه قرائت وارائت ايديلر

بركمسه‌نك نظم ونثری ترجمان عقل وفكری

اولمغله ملاحظه سيله كشيدهٔ سلك سطور

اولنمشدر مضموننی بوكه بنم محبّ مهربانم

وهمجوار كامرانم موالاة درونی ومصافاه برونی

مناسب تحيّات رائقه وتسليمات فائقه ابلاغندنصكره

منهای مخلص دلربوده بودركه مقتضای

شيوهٔ زوركار ميانمزده مروراياّم كارزار

سببيله بربربرمزی استيصال مرتبه‌لرينه

بدبدار اولديغی محتاج بيان دكلدر بويله ضرر

كلّی يه قادر اولان اُدم محلّنده فائدهٔ عطايه

الت وعلّت اولمغله قواعد مجرّبه‌دن خارج اولمديغی

ملحوظ ايدرك دائما بنمله مصافاة ومسالمة

همّت وياننكزده بولنوب سزی سمت منافره‌يه ترغيب

ايدنلرك كلامنی اصغا ايتمكه عنايتبيورمكز

مرجودر سزه خلوص ومحبّتم راسخ دم وثابت قدم

اولديغنی ابراز واثبات ايچوندر ان شاالله تعالى

قریباً جنابکزه بر مروت و آدمیت اعلی ضمیر
کذارمدرکم صورت حالی کورنلر سابا ش و تحسینه
کوش ایدنلر همت صادقانه به آفرین ایدرلر
بو منثوره سیلک منظومه سی شویله که کندویه
نصیحت صورتنده کاغد تحریر ایدوب بنم افندم
اکرچه شمدیلک سیزه بخت یاور و بر توافقبلکز
رشک خاور در امّا حرکات فلکیه بر قرار اولمیوب
ناکهان مرامکزک عکسنجه دوران ایملک
عادات دهردن مستبعد اولماغین میدان نصرت
و غالبیت سزده ایکن خصماکزله مصافاة و مسالمه
اختیار و محافظهٔ صیت و صدایه ابتدار بیورسکز
سزه خیرلودر صورتنی بعض ترهیب و ترغیبه
مضمونینی درج اتمکن جوابنده یازمش که بنم محبّ
صداقتکار و حکمت شعارم فرضا سن اغنیادن
اولوب اخرجی جوق خرج اتسن سکا مسرف و متلف
و از خرج ایلسن ممسک و مفرط دیرلر لابد
ایکیسی میاننی حد وسط و طریقهٔ اعتدالی تحصیلنه

محاسن

ارباب حکمت و معرفتدن بر آشناسی

اطلاعمزدن

محتاجسن بو مقدمه اوزره سن شمدیکی حالکده
بیک جسیم و بهادر دکلسنکه سندن خوف و خشیت
اولنه و بیک صغیر الجسم و قصیر دکلسنکه مسخره‌لر
کروهنه لاحق و لمغله خلوتسنی اضحوکه اتخاذ ایده‌لر
مصاحبتکله کسب صفا ایلیه چونکه حقیقت حال
بویله در یاسنده بو رعد و برق و حرکتکدن خارج
رتوق و فتوق ندر اشته بویله ناهنجار حرکاتک سنی
مؤاخذه اقتضا ایدردی اما سن بو ارشاد و ایرادی
کندی نفسکه قیاسله ایتدیککه بناءً معذور و معفوسه
فی الحقیقه بنده سنک کبی ادیب و فیلسوف
و سلامت صدر ایله موصوف اولسم احبابمه بویله
نصیحت ایدردم لکن چونکه بنم عنان عزیمتم زمام
خصمایه معطوف و نقد بنه حیاتم تمهید ملکه
مصروفدر سنک رأی و نصیحتکله تبعیت ممکن
دکلدر و سنکله بنم محاوره و مکاتبه‌م اول
صورته بکزرکه بر کون اسکندر رومینک حضورینه
عتاب و عقابه مستحق بر آدم کتورمشلر عفو لطفه ایله

معامله ایتمش ایماسن بر ساده دل یا امیرین
سنک برینه اولسم بو حریفه عقاب ایدردم
دیدکده اسکندر صحیحدر بنده سنک برینه اولسیدم
ایچون بو آدمی عفو و آزاد ایلدم دیمشدر والله

وصف مملکت سقصونیه سقصونیه ایالتی جنوبدن
شماله ممتد اولمش بر طولانی خطه اولوب جنوب طرفنه
یوقارو سقصونیه و شمال جانبنده بحره مجاور اولنه
سمتنه اشاغی سقصونیه تعبیر اولنور براندهبرق
مملکتی بو سقصونیه ایالتنک بو کرده اصلنده
سقصونیه دن معدود بر سنجقی اولوب یانوق قلعه
معناسنه براندهبرق شهری برلین نهرینه متصل
هابیل نام نهر کنارنده فی الاصل براندهبرق القطورینک
مقرّ امارتی اولمغله بو نام ایله شهرت بولمشدر
براندهبرق قلعه سی برلینه اون آلتی ساعت بعد ایله
برلینک جانب غربیسنده بر شهر مختصردر بوندن غیری
نیجه مملکتی ایچنده شونده بونده بر قاچ پارچه یرلری
دخی واردر پروسیا سنجغی براندهبرقدن ایکی یوز

فرانقفورد اودر

ساعد

ساعت شرقیله ومسقو مملکتلرینه مجاور اولوب
بونك یاننده پومرانیه نامنده بحر بالتقه متصل
بر پارچه یرلری دخی وار در قرالك اجدادی
اصلنده دوقه لق والقطورلق ایله بر آلمن برقاچ
نیجه دولتی حمایتنده ایکن تقریبا التمش سنه مقدم
مسقو ایله شوده میاننده حادث اولان کلیتلی
جنکلر اثناسنده قرالك ایکنجی جدی ایشه قریشوب
او کسمکسزلر خلالنده پروسیایه مالك و پروسیا
قراللغی نامنی تحصیل ایتمش ایمش او اولزماندن برو
توسیع دائرهٔ امارت قصدیله برلین شهری تعمیرینه
صرف همت و مالك اولدقلری یرلرك نظامنه
غیرت ایلیوب برلینی مقر امارت اتخاذ ایتمشلر
شمدیکی قرال تواریخ آشنا و جنك و جدالده
بی پروا بالا پرواز ادم اولمغله اجدادینك
مملکتنه قناعت ایتمیوب یوز اللی اوچ تاریخی
خلالنده پدرینك وفاتی نیجه چاساری کلتنجی
قارلوسك رحلتنه مرادف ونمچه دولتنك

اختلالي زماننه مصادف اولمغين ايمپراطورلق
سوداسيله فرانچه دولتني كندويه اويدروب
نمچه اوزرينه قالقمش واول زمانده نمچه ليدركي
مايه الافتخارلري اولان سلكريه ناحيه سني اختلال
ايتمشيدي سلكريه ماده سي بر دردناك داوا اولمغله
مرور زمانله ميانلرنده كلي جدال ومنازعه يه
مؤدي وسقصونيه ايالتنك اهمال اولمسنه
وبالاخره فرانچه ومسقوو دولتلرينك بارنه بروج
عليهنه اتفاق اتملرينه باعث اولدوغي كيفيتلري
مشهوردر بو بهانه ايله پرانچ برقچ اللي ولايتنك
تحملندن زياده عسكر تدارك ايتمكه مكنت وليل ونهار
سلكريه سنجغني محافظه سنده حرص همتله مضطر اولمشدر
خاتمه خصوصات مسطوره نك تمديلكي هر كسك
بللديكي شيلر اولمغله بو مرتبه تفصيله نه حاجت
صورتنده اخوان الصفادن اعتراض مقدره
شويله جواب ويريلور كه يكرمي اوتوز سنه دن
صكره بو صحيفه لره عارف اهل خدمت ودرايت

مفقود

مفقود وموجود اولان تاتارلك روایت وخبرلری
متخالف اولمغله قوللرى اعتماد اولنور ادم مقوله‌سی
کیمیا وعنقادن معدود اولدوغی بناءً علیه بیلدك
قلم رائد وساعد مساعد ایکن قصدی حقیقتی اوزره
سرد وبیان وثبت جریدهٔ اتقان ایلمك قبیله
فوائد شتّانی منتج ومورث ولکنّ ذکر جمیله
باعث اولان طرفه تحریر حوادث وآثاره حاجت
مسّ ایتدیکی محرّر ومتکلمن عدم قدرت ویا
مخاطب ومستمعن قصور رغبت ظهورندن
ناشی واجب التذکار ولازم الاخطار نیجه
احادیث وآثار اهمال ونسیان بیغوله‌لرینه
قرار ایتدیکی شایعدر امدی اسلاف واخوان
ضبط وقایع وتواریخ ایله بزی بیك یللق اموره
وقوف واطلاع فائده‌سندن حصّه‌دار ایتدیکی
کبی بزدنه اخلافمزه بویله پادشاه جمجاه
وشهنشاه عالم پناه ایّده الله وقوّاه
حضرتلرینك نام نامیلریله مصدّر

وسنتيأ برمقالة مشكين كالاوله
بادكارا ولموق واجب مروة ولازمة
فوت وعبود ييند بجاجوق
ظل ظليل رأفت وعطوفة لربين بلد
وعباداوزره ستدام وزمان
بجتاقتران خسرو انلرين
انواع فتوح وبشائر
ايله هو شادكام
ايليه هو
آمين
م

١١٢٨ ح

[illegible]

Lepeystre

